

**KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
PSICHOAKTYVIAS MEDŽIAGAS ŽALINGAI VARTOJANČIŲ AR PRIKLAUSOMYBĖS
LIGOMIS SERGANČIŲ ASMENŲ
INTEGRUOTOS PAGALBOS SISTEMOS TVARKOS APRAŠAS**

IVADAS

1. Rengiant Kupiškio rajono savivaldybės Psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojančių ar priklausomybės ligomis sergančių asmenų integruotos pagalbos sistemos tvarkos aprašą (toliau – Aprašą), buvo vadovaujama šiais sergančiųjų priklausomybės ligomis integracijos į visuomenę principais:

1.1. Sergančiųjų priklausomybės ligomis gydymas ir rehabilitacija – kompleksinis procesas, apimantis sveikatos bei socialinės apsaugos priemones.

1.2. Pagalbą sergantiesiems priklausomybės ligomis teikiančių įstaigų bei organizacijų glaudus bendradarbiavimas.

1.3. Asmens gydymo ir rehabilitacijos bei socialinės integracijos eiga, gydantis stacionariai ar ambulatoriškai, nuolat įvertinama, o prirėikus keičiama tam, kad atitiktų pasikeitusius asmens poreikius.

1.4. Pagalbos suteikimas benamiams, beglobiams bei asmenims, paleistiems iš įkalinimo įstaigų, sergantiems priklausomybės ligomis.

1.5. Bendruomenės pagalba sergančiojo priklausomybės ligomis šeimai asmens socialinės rehabilitacijos bei integracijos procese.

1.6. Lengvai prieinami sergančiųjų priklausomybės ligomis gydymas ir jų integracija. Efektyvi integracija yra susijusi su paslaugų įvairove.

1.7. Efektyvi sergančiųjų priklausomybės ligomis integracija paremta savanoriškumu.

1.8. Sergančiųjų priklausomybės ligomis integracija į visuomenę – ilgalaikis procesas.

2. Kuriant priklausomybės ligomis sergančių asmenų integruotos pagalbos sistemą, buvo analizuojama Kupiškio rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybės) situacija, išskiriant stipriąsias ir silpnąsias puses:

2.1. Stiprybės (Tvarkos aprašo rengėjo subjektyviu vertinimu):

2.1.1. Savivaldybėje veikiantis socialinės priežiūros tinklas (Kupiškio r. savivaldybės administracijos socialinės paramos skyrius, seniūnijos (Alizavos, Kupiškio, Noriūnų, Skapiškio, Subačiaus, Šimonių), Kupiškio socialinių paslaugų centro sudėtyje esantys padaliniai: Bendrųjų ir specialiųjų socialinių paslaugų padalinys, Krizių centro padalinys, Savarankiško gyvenimo namų padalinys, Stacionarių socialinių paslaugų padalinys ir kitos institucijos) sudaro galimybę priklausomybių turintiems asmenims gauti reikiamas socialines paslaugas kuo arčiau savo gyvenamosios vietos.

2.1.2. Savivaldybė yra pasirašiusi Specializuotų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sutartį dėl medikamentinio ar stacionarinio gydymo Respublikinio priklausomybės ligų centro Panevėžio filiale.

2.1.3. Savivaldybėje sudaryta galimybė asmenims, norintiems gydytis nuo priklausomybės alkoholiui, tačiau neturintiems tam pakankamai piniginių lėšų, pasinaudoti Savivaldybės parama ir nemokamai gauti gydymo paslaugas.

2.1.4. Aktyvų vaidmenų teikiant pagalbą piktnaudžiaujantiems psichoaktyviosiomis medžiagomis atlieka Rokiškio r. visuomenės sveikatos biuras, kuriame teikiamos ankstyvosios intervencijos paslaugos

vaikams ir jaunuoliams, priklausomybės konsultavimo paslaugos žalingai alkoholį vartojantiems asmenims, 2020 m. pradėtos teikti psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugos.

2.1.5. Išvengti priklausomybių ligų padeda Savivaldybės švietimo įstaigose, sveikatos priežiūros institucijose, probacijos tarnyboje vykdomos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinės programos.

2.1.6. Reikšmingas VšĮ Kupiškio dekanato „Caritas“ vaidmuo teikiant pagalbą suaugusiems socialinę riziką patiriantiems asmenims, siekiant šių asmenų integracijos į visuomenę ir poreikių tenkinimo.

2.1.7. 2020 m. Savivaldybės socialinės paramos skyriuje įdarbintas nedirbančių asmenų atvejo vadybininkas pradėjo teikti paslaugas asmenims, ilgą laiką nedirbantiems, bei asmenims baigusiems psichologinės socialinės ir profesinės reabilitacijos programas.

2.1.8. Tarpžinybinę pagalbą šeimoms, auginančioms vaikus, ir patiriančioms socialinę riziką dėl žalingo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo Savivaldybėje užtikrina tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriai.

2.2. Silpnybės (Tvarkos aprašo rengėjo subjektyviu vertinimu):

2.2.1. Savivaldybėje veikianti Narkotikų kontrolės komisijos nuostatai numato analizuoti gaunamus iš suinteresuotų Savivaldybės ir valstybės institucijų bei NVO statistikos duomenis apie psichotropinių medžiagų apyvartą ir kontrolę, rengti narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos Savivaldybės teritorijoje priemonių planą, vykstančių procesų analizę bei veiklos ataskaitą, minėta komisija neturi duomenų apie žalingai vartojančius ar priklausomybės ligomis sergančius asmenis, todėl sudėtinga vertinti problemos mastą.

2.2.2. Savivaldybė nėra įsteigusi savo visuomenės sveikatos biuro, todėl būtinausios paslaugos perkamos iš Rokiškio r. visuomenės sveikatos biuro.

2.2.3. Medicinos ir socialinių paslaugų teikimas žalingai vartojantiems ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims vyksta fragmentuotai, pagalba nekoordinuojama.

2.2.4. Nedidelį gyventojų skaičių turinčioje Savivaldybėje sudėtinga užtikrinti pagalbos anonimiškumą, todėl dalis sergančiųjų priklausomybės ligomis asmenų vengia kreiptis pagalbos.

3. **Aprašo paskirtis.** Aprašas skirtas nustatyti įstaigų, teikiančių priklausomybės ligų gydymo, prevencijos ir socialinės integracijos paslaugas, tarpusavio bendradarbiavimą, atsakomybę bei funkcijas, pagrindinius paslaugų teikimo principus, subjektus, dalyvaujančius dirbant su psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojančiais ar priklausomybės ligomis sergančiais asmenimis, bendro darbo su šeimomis organizavimą ir koordinavimą Savivaldybėje, įstaigų, institucijų keitimąsi informacija.

4. **Tvarkos aprašo tikslas** – integruojant gydymo, socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas teikiančias įstaigas, nevyriausybinės organizacijas, sukurti ir įdiegti bendradarbiavimo tinklą, užtikrinantį sklandžias žalingai vartojantiems psichoaktyvias medžiagas ar priklausomybių turintiems asmenims pagalbos teikimo sąlygas. Integruota ankstyvosios diagnostikos, priklausomybių gydymo ir socialinės pagalbos sistema padidins asmens ir sveikatos priežiūros bei socialinių paslaugas teikiančių įstaigų ar organizacijų bendradarbiavimą, paslaugų prieinamumą ir kokybę asmenims, žalingai vartojantiems alkoholį ir kitas psichoaktyvias medžiagas ar sergantiems priklausomybės ligomis.

5. **Aprašo taikymo sritis** – Aprašas taikomas Savivaldybės teritorijoje veikiančioms įstaigoms ar organizacijoms, kurios teikia paslaugas psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims.

6. Su **psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu susiję statistiniai rodikliai.**

6.1. Savivaldybėje 2020 m. sausio 1 d. buvo 133 šeimos, auginančios nepilnamečius vaikus, kurioms teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos. Kupiškio SPC socialiniai darbuotojai, dirbantys su šeimomis ir vaikais, 2019 metais 195 šeimoms ir 386 jose augantiems vaikams teikė bendrąsias socialines paslaugas (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne, transporto organizavimo, sociokultūrinės ir kt.) ir specialiąsias socialines paslaugas (socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas) asmens namuose. Susidarius krizinei situacijai šeimoje, buvo teikiamos intensyvios krizių įveikimo pagalbos, psichosocialinės pagalbos, socialinės priežiūros – apgyvendinimo Krizių centre paslaugos ir Pagalbos šeimai centre.

6.2. Savivaldybės administracija nuo 2014 m. yra sudariusi galimybę asmenims, norintiems gydytis nuo priklausomybės alkoholiui, tačiau neturintiems tam pakankamai piniginių lėšų, pasinaudoti

Savivaldybės parama ir nemokamai gauti reikalingas gydymo paslaugas Respublikinio priklausomybės ligų centro Panevėžio filiale.

6.3. Savivaldybė 2019 m. buvo pasirašiusi specializuotų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sutartį su Respublikiniu priklausomybės ligų centru. Pagal sutarties nuostatas buvo parengta ir pasirašyta 20 Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymų dėl finansavimo skyrimo asmenims gydymui nuo priklausomybės ligų ir išrašyta 20 siuntimų asmenims į Respublikinio priklausomybės ligų centro Panevėžio filialą dėl medikamentinio ar stacionarinio gydymosi.

6.4. 2019 metais Savivaldybės gyventojams pagalbą teikė priklausomybių konsultantas, kuris konsultavo ir teikė pagalbą asmenims, turintiems problemų su alkoholio ir (ar) kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu ir priklausomybę turinčių asmenų artimiesiems. Per 2019 metus priklausomybių konsultantas suteikė 50 konsultacijų 24 unikaliems dalyviams.

6.5. 2019 metų rugsėjo – gruodžio mėnesiais Kupiškio socialinių paslaugų centras vykdė projektą „Alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija“. Projekto tikslas – ugdyti motyvuotą asmenį gyventi sveikai, nevartoti alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų. Projekto eigoje vyko trys paskaitos - diskusijos alkoholio vartojimo prevencijos tema, kurių metu kartu su psichologe visi dalinosi savo patirtimis ir išgyvenimais, norintys galėjo užsirašyti į individualias psichologės konsultacijas. Siekiant įgyvendinti projekto tikslus, vienas iš pagrindinių uždavinių buvo klientų palaikomoji priešalkoholinė terapija vienerių metų laikotarpiui (kodavimas) Kauno privačioje „Rytų“ klinikoje. Kupiškio socialinių paslaugų centro transportu į šią kliniką buvo palydėta 13 asmenų (per 4 kartus) nuo 20 iki 50 metų amžiaus.

7. Integruotos pagalbos sistemos tvarkos aprašo vykdytojai bei įgyvendinimo partneriai (toliau – pagalbos teikėjai):

7.1. Kupiškio rajono savivaldybės administracijos struktūriniai padaliniai: socialinės paramos skyrius, Alizavos, Kupiškio, Noriūnų, Skapiškio, Subačiaus, Šimonių seniūnijos (toliau – seniūnijos);

7.2. Kupiškio rajono savivaldybės administracijos tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių;

7.3. Kupiškio socialinių paslaugų centras (toliau – Kupiškio SPC);

7.4. VšĮ Kupiškio rajono pirminės asmens sveikatos priežiūros centras arba privati medicinos klinika „Medicinos namai) (toliau – Kupiškio PASPC);

7.5. VšĮ Kupiškio rajono ligoninė;

7.6. Rokiškio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras (toliau – Rokiškio VSB);

7.7. Kupiškio rajono švietimo pagalbos tarnyba (toliau – Kupiškio ŠPT);

7.8. Ugdymo įstaigos: Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija, Subačiaus gimnazija, Kupiškio Povilo Matulionio progimnazija, Kupiškio r. Alizavos pagrindinė mokykla, Subačiaus gimnazijos Noriūnų Jono Černiaus pagrindinio ugdymo skyrius, Kupiškio r. Rudilių Jono Laužiko universalus daugiafunkcis centras, Kupiškio r. Alizavos pagrindinės mokyklos skyrius Antašavos mokykla-daugiafunkcis centras, Kupiškio r. Skapiškio pagrindinė mokykla, Kupiškio Povilo Matulionio progimnazijos skyrius Šepetos Almos Adamkienės mokykla-daugiafunkcis centras, Kupiškio r. Šimonių pagrindinė mokykla, Kupiškio r. Šimonių pagrindinės mokyklos skyrius Adomynės mokykla-daugiafunkcis centras, VšĮ Kupiškio technologijų ir verslo mokykla.

7.9. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos Panevėžio apskrities skyrius Kupiškio rajone (toliau – VVTAĮT);

7.10. Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namai;

7.11. VšĮ Kupiškio dekanato „Caritas“;

7.12. Lietuvos probacijos tarnybos Panevėžio regiono skyrius;

7.13. Panevėžio apskrities vyr. policijos komisariato Kupiškio skyrius (toliau – Kupiškio PK);

7.14. Anoniminių alkoholikų organizacija;

8. Kitos, už Kupiškio rajono savivaldybės ribų veikiančios organizacijos, teikiančios pagalbą priklausomybės ligomis sergantiems asmenims:

8.1. Respublikinis priklausomybės ligų centras (toliau – RPLC);

8.2. Reabilitacinės ir paramos bendruomenės.

I. SKYRIUS BENDRA INFORMACIJA

9. Tvarkos apraše naudojamos sąvokos:

9.1. **Ankstyvosios intervencijos paslaugos** – psichologinės, socialinės pedagoginės pagalbos priemonės, taikomos po to, kai nustatoma kad asmuo vartoja psichiką veikiančias medžiagas, skirtos skatinti nevartoti šių medžiagų. Ankstyvoji intervencija skirta jauniems asmenims, kurie eksperimentuoja alkoholiu ir narkotikais.

9.2. **Atvejo vadyba** laikoma konkrečių paslaugų konkrečioms klientams (rizikos grupei) nustatymo, koordinavimo ir stebėsenos sistema.

9.3. **Integruota pagalba** – tai koordinuotas paslaugų organizavimo ir jų teikimo pobūdis leidžiantis užtikrinti paslaugų tęstinumą, kai apjungiami sveikatos priežiūros sistemos ir kitų žinybų, teikiančių priežiūra.

9.4. **Monitoringas** – sistemingas periodinis ar nuolatinis tam tikro svarbaus reiškinio stebėjimas, renkant informaciją, reikalingą sistemos valdymui.

9.5. **Narkotinės ir psichotropinės medžiagos** – tai yra į Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintus kontroliuojamų medžiagų sąrašus įrašytos gamtinės ar sintetinės medžiagos, kurios dėl kenksmingo poveikio ar piktnaudžiavimo jomis sukelia sunkų žmogaus sveikatos sutrikimą, pasireiškiantį asmens psichine ir fizine priklausomybe nuo jų, ar pavojų žmogaus sveikatai.

9.6. **Priklausomybės konsultavimo paslaugos** – priemonių, kuriomis teikiant individualias ir (ar) grupines konsultacijas siekiama padėti alkoholį vartojantiems asmenims mažinti vartojimą ar visai atsisakyti alkoholio, mažinti alkoholio vartojimo keliamą žalą asmeniui ir visuomenei, įskaitant alkoholį vartojančių asmenų šeimos narių konsultavimą dėl alkoholį vartojančio asmens keliamų problemų sprendimo būdų, visuma.

9.7. **Priklausomybės sindromas** – tai grupė elgesio, pažinimo ir psichologinių reiškinų atsiradusių reguliariai vartojant medžiagą. Paprastai susiformuoja stiprus potraukis vartoti narkotikus, sunku kontroliuoti jų vartojimą, vartojimas tęsiamas nepaisant žalingų pasekmių, narkotikų vartojimui suteikiama pirmenybė lyginant su kitomis veiklomis ar įsipareigojimais, padidėjusi tolerancija medžiagai ir kartais fizinės abstinencijos būklė.

9.8. **Socialinės integracijos paslaugomis** vadinamos paslaugos, skirtos asmenų, priklausomų nuo psichoaktyvių medžiagų, integracijai į visuomenę ir darbo rinką. Socialinės integracijos paslaugos apima medicininės, profesinės ir socialinės rehabilitacijos paslaugų teikimą.

9.9. **Žalingas vartojimas** – toks psichiką veikiančių medžiagų vartojimas, kuris kelia žalą psichinei ar fizinei sveikatai, neigiamai veikia įprastą asmens gyvenimą.

10. Tvarkos apraše naudojami sutrumpinimai:

GMP – greitoji medicinos pagalba.

NVO – nevyriausybinė organizacija.

PASPC – pirminės asmens sveikatos priežiūros centras.

PK – policijos komisariatas.

RPLC – Respublikinis priklausomybės ligų centras.

SPC – socialinių paslaugų centras.

ŠPT – švietimo pagalbos tarnyba.

VSU – visuomenės sveikatos biuras.

VVTAIT – Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

11. Teisės aktai, kuriais vadovaujantis buvo parengtas Aprašas:

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018-09-07 įsakymas Nr. V-989 „Dėl priklausomybės konsultavimo paslaugų rizikingai ir žalingai alkoholį vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/8bb6da11b4ca11e8aa33fe8f0fea665f>.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo

ministro 2018-01-18 įsakymas Nr. V-60/V-39 „Dėl ankstyvosios intervencijos programos vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/28dcd7c100e611e8a2469c61d7bb0a92>.

Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymas, suvestinė redakcija nuo 2020-05-26,

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.31932/asr>.

Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018-03-29 įsakymas Nr. A1-141 „Dėl atvejo vadybos tvarkos aprašo patvirtinimo“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/11e612d5345711e884a38848fe3ec9e2/asr>.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. V-1496 „Dėl ambulatorinės priklausomybės ligų gydymo paslaugų teikimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/755109b0af3911e59010bea026bdb259?jfwid=32wf5dct>.

Socialinės apsaugos ir darbo ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2001 m. spalio 4 d. įsakymas Nr. 129/518 „Asmenų, sergančių priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis, integracijos į visuomenę koncepcija“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.151951>.

Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2020 m. balandžio 30 d. sprendimas Nr. TS-111 „Dėl Kupiškio rajono savivaldybės 2020 metų socialinių paslaugų plano patvirtinimo“ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/c5a85d208df911eaa51db668f0092944?positionInSearchResults=17&searchModelUUID=a1c25f6a-a8a5-43c0-8c77-e56228813791>.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. lapkričio 29 d. įsakymas Nr. V-1359 „Dėl ankstyvojo alkoholio vartojimo rizikos įvertinimo ir pagalbos alkoholi vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/ca562151dc0c11e782d4fd2c44cc67af?jfwid=q8i88lp51>.

1996 m. spalio 3 d. Nr. I-1562 „Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymas“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.31932/asr>.

Metodinės rekomendacijos „Bendradarbiavimo tinklo kūrimas Vilniaus mieste sprendžiant šeimų auginančių vaikus kur yra piktnaudžiaujama alkoholiu ar narkotinėmis medžiagomis problemas“

<https://www.rplc.lt/publications/bendradarbiavimo-tinklo-kurimas-vilniaus-mieste-sprendziant-seimu-auginanciu-vaikus-kur-yra-piktnaudziaujama-alkoholiu-ar-narkotinemis-medziagomis-problemas-metodines-rekomendacijos/>.

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. birželio 8 d. įsakymas Nr. ADV-360 „Dėl priklausomybės ligų gydymo finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/258985100ee411e5b0d3e1beb7dd5516?jfwid=-ol1rvq6pi>.

Projekto Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų teikimo modelio diegimas Plungės rajono savivaldybėje adaptuotas Plungės rajonui „Psichiką veikiančių medžiagų vartojimo neigiamo poveikio sveikatai mažinimo“ algoritmas.

Trumposios intervencijos: alkoholio vartojimo įpročių patikros ir pagalbos teikimo rekomendacijos https://www.hi.lt/uploads/pdf/leidiniai/Rekomendacijos/HI_Metodines%20rekomendacijos_alkoholio%20vartojimas.pdf.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002m. balandžio 2 d. nutarimas Nr. 437 „Dėl ankstyvo vaikų (moksleivių) psichiką veikiančių medžiagų vartojimo nustatymo tvarkos patvirtinimo“ pakeitimas (LR Vyriausybės 2007 m. spalio 2 d. nutarimo Nr. 1071 redakcija)

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.306153>.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 2 d. nutarimas Nr. 437 „Dėl vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.163584?jfwid=5sjolfxgi>.

Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2019 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. TS-300 „Dėl asmens (šeimų) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/b912faf0230c11eab86ff95170e24944>.

II. SKYRIUS

INTEGRUOTŲ PASLAUGŲ ŽALINGAI VARTOJANTIEMS AR PRIKLAUSOMYBĖS LIGOMIS SERGANTIEMS TEIKIMO ETAPAI

POREIKIO IDENTIFIKAVIMO IR RIZIKOS SVEIKATAI VERTINIMO ETAPAS

Savivaldybės teritorijoje pagalbos poreikio identifikavimą vykdančios institucijos:

Psichoaktyviausias medžiagas vartojančius asmenis identifikuoti gali bet kuri Aprašo 7.1-7.13 p. nurodyta institucija.

Medicininę pagalbą teikiantys subjektai turi mokėti atpažinti asmenį, turintį problemų dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, o ne medicinos sferoje dirbantys socialinių profesijų atstovai, kiti specialistai, kurie gali susidurti su minėtais asmenimis savo darbe, būti įgiję žinių bei įgūdžių dirbant su šiais asmenimis, nukreipiant juos tolesnei konsultacijai, gydymui.

Pagalbos poreikio identifikavimo etapo metu specialistai užmezga kontaktą su asmeniu, įvertina situaciją, išaiškina asmenis, žalingai vartojančius ar galimai sergančius priklausomybės ligomis bei skatina kryptis į gydymo ir rehabilitacijos įstaigas.

Institucijos, turėdamos informacijos apie galimą asmens piktnaudžiavimą psichoaktyviosiomis medžiagomis, keliantį ar galintį sukelti pavojų jo gerovei, sveikatai ar gyvybei, nedelsdami apie tai informuoja socialinių paslaugų įstaigą (seniūniją ar Kupiškio SPC), o šeimoje augant nepilnamečių vaikų atveju – VVTAIT ir (ar) Panevėžio apskrities vyr. policijos komisariato Kupiškio skyrių.

Savivaldybės teritorijoje rizikos sveikatai vertinimą vykdančios institucijos:

Kupiškio PASPC gydytojas psichiatras, šeimos gydytojas, medicinos psichologas, socialinis darbuotojas, Rokiškio VSB psichologas, priklausomybių konsultantas, ugdymo įstaigų, nurodytų Aprašo 7.8 p., socialinis pedagogas ar visuomenės slaugytojas, seniūnijos ar Kupiškio SPC socialinis darbuotojas.

Pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigos (Kupiškio PASPC) alkoholio vartojimo rizikos nustatymas gali atlikti dviem būdais:

1) alkoholio vartojimo rizikos nustatymas, kai asmuo keičia savo šeimos gydytoją. Specialistas, atsakingas už asmenų prisirašymo prie pasirinktos gydymo įstaigos administravimą, pateikia asmeniui pildyti prašymą gydytis įstaigoje ir kartu pateikia pasirinktą alkoholio vartojimo rizikos nustatymo testą;

2) Alkoholio vartojimo rizikos įvertinimo klausimynas gali būti paduotas pildyti asmeniui, laukiančiam priėmimo pas šeimos gydytoją.

Visuomenės sveikatos biurai (Rokiškio VSB): alkoholio vartojimo rizikos ankstyvojo atpažinimo vertinimai gali būti atliekami įstaigoje ar jos organizuojamuose renginiuose, kai biurų specialistai dalyvauja įgyvendinant įvairias sveikatinimo programas.

Švietimo įstaigos (ugdymo institucijos, nurodytos Aprašo 7.8 p.) gali atlikti rizikos vertinimą. Ugdymo įstaigose dirbantys visuomenės sveikatos biurų specialistai, bendradarbiaudami su socialiniais pedagogais, identifikuoja rizikos grupes ir atlieka alkoholio vartojimo rizikos vertinimą. Mokyklose alkoholio vartojimo rizikos įvertinimo klausimynus moksleiviai gali užpildyti užsiėmimų, skirtų visuomenės sveikatos aktualijoms aptarti, metu.

Socialinių paslaugų įstaigos (seniūnijų, Kupiškio SPC socialiniai darbuotojai) gali pasiūlyti asmeniui atlikti alkoholio vartojimo rizikos įvertinimo testą. Siekiant identifikuoti socialinės bei kitos pagalbos poreikį, socialinių paslaugų įstaigų socialiniai darbuotojai, ypatingą dėmesį skiria socialiai jautriems asmenims ir šeimoms, prioritetą skiriant vaikams, nelankantiems ugdymo įstaigų, augantiems ekonominius nepriteklius patiriančiose šeimose, šeimose, kurios patekusios į krizę, šeimose, kurių vienas iš tėvų serga psichikos liga, vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, vaikams, augantiems globėjų (rūpintojų) šeimose, šeimose, kuriose nustatyti smurto atvejai.

Su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu susijusios rizikos sveikatai nustatymo tvarka

Medicinos, sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų, švietimo įstaigų specialistai (šeimos gydytojas, gydytojas psichiatras, bendruomenės, medicinos psichologas, socialinis darbuotojas, socialinis pedagogas) rizikos vertinimą gali atlikti dviem būdais:

1. Naudodami standartizuotus testus, identifikuoja rizikingai ir žalingai alkoholi vartojančius asmenis. Specialistas pasiūlo asmeniui atlikti ankstyvąjį alkoholio vartojimo rizikos įvertinimą ir, asmeniui sutikus, jį atlieka. Dažniausiai naudojami AUDIT, AUDIT-C, FAST testai. Nepilnamečių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo patirties identifikavimui įvertinimui naudojamas instrumentas CRAFFT.

2. Atliekant rizikos sveikatai vertinimą pagalbą teikiančių medicinos, sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų, švietimo įstaigų specialistai nenaudodami testų gali užduoti kontrolinius klausimus, padedančius nustatyti ir priskirti asmenį rizikos grupei:

Ar jums kada nors kilo mintis, kad reikėtų mažiau vartoti ar nustoti vartojus psichoaktyvias medžiagas?

Ar aplinkinių kritika dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo jus kada nors erzino?

Ar kada nors jautėte kaltę dėlto, kad vartojate psichoaktyvias medžiagas?

Ar esate kada nors ryte pirmiausia vartojęs psichoaktyvias medžiagas, kad pagerintumėte savijautą?

PAGALBOS PLANO SUDARYMO IR ĮGYVENDINIMO ETAPAS

Savivaldybės teritorijoje pagalbos planą sudarančios vykdančios institucijos:

Kupiškio PASPC gydytojas psichiatras, šeimos gydytojas, medicinos psichologas, socialinis darbuotojas, Rokiškio VSB priklausomybių konsultantas, ugdymo įstaigų, nurodytų Aprašo 7.8 p., socialinis pedagogas ar visuomenės slaugytojas, seniūnijos, Kupiškio ar SPC socialinis darbuotojas, atvejo vadybininkas.

Specialistas, atsižvelgdamas į asmens individualius poreikius bei atliktą išsamią kliento situacijos analizę, kartu su asmeniu, pasirinktam laikotarpiui sudaro individualų kompleksinės pagalbos planą. Pagalbos plane nustatomi pagalbos tikslai ir uždaviniai, realus veiklų grafikas, reikiami ištekliai ir priemonės, galimi trukdžiai, asmens įsipareigojimai.

Pagalbos asmeniui planas sudaromas terminuotai. Rekomenduojama jį sudaryti ne trumpiau kaip 1 mėnesiui ir ne ilgiau kaip 6 mėnesiams nuo šio plano sudarymo dienos.

Pagalbos planą per 5 darbo dienas specialistas parengia ir suderina kartu su institucijomis, įtrauktomis į pagalbos plano vykdymą.

Jei teikiant pagalbą asmeniui, asmuo per pagalbos plane nustatytą laikotarpį nepakeitė savo elgesio vartojant psichoaktyvias medžiagas, specialistas ir asmens planą peržiūri ir koreguoja.

Tais atvejais, kai plano peržiūros metu paaiškėja, kad pagalba asmeniui buvo veiksminga, dėl to visiškai išnyksta grėsmė asmens sveikatai bei socialinė rizika, pagalbos plano asmeniui vykdymas nutraukiamas, prireikus asmeniui pasiūlomos tik socialinės rizikos prevencijos priemonės.

Specialistas, teikiantis pagalbą psichoaktyvias medžiagas vartojančiam asmeniui:

1. **suteikia informaciją** apie gydymosi bei reabilitacijos galimybes asmeniui bei jo šeimos nariams: įteikia dalomąją medžiagą apie psichoaktyviųjų medžiagų žalą bei pagalbą teikiančias įstaigas,

2. asmenį **motyvuoja kreiptis pagalbos**, atsižvelgdamas į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo lygį,

3. **tarpininkauja, kad asmuo, gautų reikalingą pagalbą**: medicininę pagalbą (detoksikaciją, priklausomybės pasekmių sveikatai gydymą), psichologinę pagalbą (motyvaciją, mokymą, kaip gyventi blaiviai bei kaip užkirsti kelią atkryčiui į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą) bei socialinės integracijos paslaugas.

Atsakymų interpretavimas ir pagalbos teikimas

Jeigu asmuo nepateikė nei vieno teigiamo atsakymo į kontrolinius klausimus arba moterų AUDIT-C <3; vyrų AUDIT-C <4; FAST <3; AUDIT < 8, nustatoma **alkoholio vartojimo rizika maža**, gydymas bei žalos mažinimas nereikalingas. Specialistas įteikia dalomąją medžiagą apie psichoaktyviųjų medžiagų žalą, motyvuoja visai atsisakyti psichoaktyviųjų medžiagų, stebi psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo pokyčius ateityje.

Jei asmuo teigiamai atsakė į vieną kontrolinį klausimą ar AUDIT 8-19, **alkoholio vartojimas yra rizikingas arba žalingas**, tačiau gydymo paslaugų dar nereikia. Specialistas įteikia dalomąją medžiagą apie psichoaktyviųjų medžiagų žalą bei pagalbą teikiančias įstaigas, aptaria psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo rizikos įvertinimo rezultatus, suteikia konsultaciją, kurios metu iškeliamą problema, aptaria

problema, sužadina motyvaciją – pasirengimą keistis, aptaria pasirinkimo galimybes ir elgesio keitimo planą, kaip nutraukti / sumažinti vartojimą, stebi psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo pokyčius ateityje, užtikrina pagalbos tęstinumą.

Jei asmuo teigiamai atsakė į du ir daugiau kontrolinių klausimų arba AUDIT >20, įtariamas **žalingas vartojimas arba galima priklausomybė**. Šioje stadijoje reikalingas gydymas, rekomenduojama asmeniui teikti stacionarines arba ambulatorines sveikatos priežiūros paslaugas. Specialistas suteikia informaciją apie gydymosi bei reabilitacijos galimybes asmeniui bei jo šeimos nariams: įteikia dalomąją medžiagą apie psichoaktyviųjų medžiagų žalą bei pagalbą teikiančias įstaigas, aptaria rizikos įvertinimo rezultatus, rekomenduoja apsilankyti pas psichiatrą, dirbantį Kupiškio PASPC, kuris patvirtintų diagnozę remdamasis oficialiais metodais, suteiktų konsultaciją ir gydytų, rekomenduoja apsilankyti pas priklausomybės ligų konsultantą Rokiškio VSB, kuris suteiktų pagalbą atpažinti priklausomybę, motyvuotų gydytis, tarpininkautų, siekiant įtraukti į reabilitacijos, integracijos bei savipagalbos grupių programas ir kt., asmeniui pasiūloma lankyti Anonimių alkoholikų draugiją, stebimi psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo pokyčiai ateityje, užtikrinamas pagalbos tęstinumą, numatomi galimą atkryčio atvejį.

Nepilnamečių, vartojančių psichoaktyvias medžiagas, asmenų atvejai

Įvertinus, kad nepilnamečio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas yra eksperimentuojamojo pobūdžio ir nustatoma **alkoholio vartojimo rizika maža**, specialistas turi susisiekti su vaiko atstovais pagal įstatymą, nesant galimybių informuoti VVTAIT, nepilnamečių ir jo atstovus pagal įstatymą motyvuoti ir nusiųsti į pirminę psichologo konsultaciją, ir (ar) dalyvauti Ankstyvosios intervencijos programoje, įteikti dalomąjį lankstinuką apie psichoaktyviųjų medžiagų žalą, suteikti informaciją apie pagalbą teikiančias įstaigas, išsiaiškinti, ar nepilnamečiui užtikrinama saugi aplinka; kilus įtarimui dėl aplinkos, kurioje vaikas gyvena, saugumo, informuoti VVTAIT, kuris, vadovaudamasis teisės aktais vertina situaciją; nepilnamečio atstovams pagal įstatymą rekomenduoti dalyvauti tėvystės įgūdžių grupėse, kreiptis dėl psichologo konsultacijų gavimo Kupiškio SPC, Kupiškio PASPC, Kupiškio ŠPT, Rokiškio VSB.

Įvertinus, kad nepilnamečio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas yra rizikingas ir nustatoma **alkoholio vartojimo rizika vidutinė arba didelė**, specialistas turi susisiekti su vaiko atstovais pagal įstatymą, nesant galimybių, informuoti VVTAIT, rekomenduoti kreiptis į Kupiškio PASPC šeimos gydytoją ar psichiatrą, rekomenduoti apsilankyti pas priklausomybės ligų konsultantą Rokiškio r. VSB, kuris teikia pagalbą atpažinti priklausomybę, motyvuoja gydytis, tarpininkauja, siekiant įtraukti į reabilitacijos, integracijos bei savipagalbos grupių programas ir kt., įteikti dalomąjį lankstinuką apie psichoaktyviųjų medžiagų žalą, suteikti informaciją apie pagalbą teikiančias įstaigas, išsiaiškinti, ar nepilnamečiui užtikrinama saugi aplinka; kilus įtarimui dėl aplinkos, kurioje vaikas gyvena, saugumo, informuoti VVTAIT, kuris, vadovaudamasis teisės aktais vertina situaciją; nepilnamečio atstovams pagal įstatymą rekomenduoti dalyvauti tėvystės įgūdžių grupėse, skirtose tėvams / globėjams, kreiptis dėl psichologo konsultacijų gavimo Kupiškio SPC, Kupiškio PASPC, Kupiškio ŠPT, Rokiškio VSB.

SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ ORGANIZAVIMO IR TEIKIMO ETAPAS

Savivaldybės teritorijoje tarpininkauti dėl reikalingų sveikatos priežiūros paslaugų teikimo galinčios institucijos:

Asmenį, vartojantį psichoaktyvias medžiagas, Savivaldybės teritorijoje nukreipti į sveikatos priežiūros įstaigą gali bet kuri Aprašo 7.1-7.14 p. nurodyta institucija.

Kai asmuo nėra motyvuotas spręsti problemų, jų nesuvokia, pirmiausia Kupiškio PASPC gydytojas psichiatras, šeimos gydytojas, medicinos psichologas, socialinis darbuotojas, Rokiškio VSB psichologas, priklausomybių konsultantas, ugdymo įstaigų, nurodytų Aprašo 7.8 p., socialinis pedagogas ar visuomenės slaugytojas, seniūnijos ar Kupiškio SPC socialinis darbuotojas, atvejo vadybininkas padeda keisti asmens elgesį iš nemotyvuoto į motyvuotą, spręsti problemą į problemos suvokimą. Keičiant elgesį taikomas motyvacinio interviu metodas: pastebėję su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu susijusius elgesio pokyčius ir nustačius didelę riziką / psichiką veikiančių medžiagų problemos nesuvokimą, skatina asmenį pripažinti problemą ir siekti gydymo.

Jeigu asmuo yra motyvuotas spręsti problemą, Kupiškio PASPC šeimos gydytojas, medicinos psichologas, socialinis darbuotojas, Rokiškio VSB psichologas, priklausomybių konsultantas, ugdymo įstaigų, nurodytų Aprašo 7.8 p., socialinis pedagogas ar visuomenės slaugytojas, seniūnijos ar Kupiškio SPC socialinis darbuotojas, atvejo vadybininkas jį nukreipia pas sveikatos priežiūros specialistą – Kupiškio PASPC dirbantį gydytoją psichiatrą.

Priklausomybę diagnozuoja ir tolesnį gydymo būdą parenkančios institucijos:

Priklausomybę diagnozuoja ir tolesnį gydymo būdą parenka sveikatos priežiūros įstaigoje (Kupiškio PASPC) dirbantys gydytojai psichiatrai. Kai komandoje nėra vaikų ir paauglių psichiatro, psichikos sveikatos priežiūros paslaugas vaikams teikia gydytojas psichiatras.

Esant priklausomybei nuo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, taikomas medikamentinis gydymas, teikiamos šeimos gydytojo, psichiatro, medicinos psichologo, socialinio darbuotojo konsultacijos.

Jei asmuo yra nepilnametis ir nėra pavojaus jo gyvybei bei būtinybės teikti skubią pagalbą, susisiekiama su vaiko atstovais pagal įstatymą, nesant galimybių, turi būti informuojama VVTAIT.

Galimi pagalbos / gydymo būdai:

Ambulatorinė sveikatos priežiūra – tai sveikatos priežiūra, teikiama neguldant paciento į ligoninę. Ambulatorinės paslaugos gali būti teikiamos ligoniui lankantis ambulatoriškai specializuotoje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje paskirtu laiku. Ambulatorinės paslaugos gali būti šios:

1. gydytojo ir psichologo konsultacijos dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo;
2. asmens būklės įvertinimas, diagnozės nustatymas ir siuntimas stacionariam gydymui;
3. ambulatorinis alkoholinės abstinencijos gydymas;
4. priklausomybės nuo opioidų gydymas, naudojant vaistus ir teikiant psichosocialinę pagalbą;
5. konsultacijos ir pagalba socialiniais klausimais;
6. psichologo konsultacijos priklausomų asmenų artimiesiems;
7. socialinių įgūdžių lavinimas;
8. socialinių įgūdžių lavinimo užsiėmimai rizikos grupės vaikams;
9. ambulatorinė anoniminė Minesotos programa.

Įstaigos, teikiančios ambulatorinio gydymo paslaugas asmenims:

1. **Savivaldybės lygmenyje** sergančiųjų priklausomybės ligomis išaiškinimu bei gydymu užsiima Kupiškio PASPC: vykdo ankstyvąją diagnostiką: pirminiame sveikatos priežiūros lygyje gydytojai atpažįsta asmenis, sergančius priklausomybės nuo psichoaktyviųjų medžiagų ligomis, ir nukreipia juos gydytis į specializuotas įstaigas; užtikrina medicininės pagalbos sergantiesiems priklausomybės ligomis teikimą: teikia detoksikacijos, alkoholinių psichozių, detoksikavimas nuo narkotinių ir psichotropinių medžiagų bei alkoholinių psichozių gydymas ir kita šiems ligoniams reikalinga medicininė pagalba; užtikrina sergančiųjų priklausomybės ligomis gydymą.

2. RPLC filialai Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje;
3. privačios, asmens sveikatos priežiūros licenciją turinčiose, gydymo įstaigos.

Stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos – tai ligoninėje gulintio paciento gydymas. Stacionarinės paslaugos gali būti šios:

1. narkotinės ar alkoholinės abstinencinio sindromo medikamentinis gydymas;
2. psichologo, socialinio darbuotojo, gydytojų specialistų konsultacijos;
3. stacionari „Minesotos programa“ – psichoterapinis gydymas: jausmų pažinimas, bendravimo įgūdžių lavinimas, elgesio ir mąstymo koregavimas, motyvacijos blaivybei stiprinimas „12 žingsnių“ programos taikymas tolesniame gyvenime. Taikoma asmenims, sergantiems priklausomybe nuo alkoholio ar narkotikų, be abstinencijos reiškiniių (po stacionarinio ar ambulatorinio abstinencijos gydymo);
4. ilgalaikė psichosocialinė rehabilitacija.

Stacionarios paslaugos teikiamos šiose įstaigose:

1. RPLC filialuose Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje ir Šiauliuose (abstinencijos gydymo paslauga, psichosocialinio gydymo (Minesotos programa) paslauga, medicininė stacionarinė psichosocialinė rehabilitacija);

2. Psichiatrinio profilio ligoninėse (abstinencijos (sunkios) būklės ar abstinencijos būklės su delyru gydymas);

3. Vilniaus universitetinės ligoninės Ūmių apsinuodijimų ir Toksikologijos reanimacijos ir intensyviosios terapijos skyriuose (būtinoji pagalba dėl toksinio etanolio poveikio, apsinuodijimo narkotikais ir alkoholinių ir psichoaktyviųjų medžiagų sukeltų abstinencijos būklių gydymas);

4. Privačiose sveikatos priežiūros įstaigose.

Psichosocialinės reabilitacijos pagrindinis tikslas – padėti priklausomam asmeniui nevertoti psichiką veikiančių medžiagų ir integruotis į visuomenę. Dažniausiai veikla yra nukreipta į:

1. susilaikymą nuo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo – mokymasis atsisipirti poreikiui vartoti, atkryčio prevencija;

2. elgesio pokyčius – bendravimo įgūdžių gerinimas, socialinių įgūdžių lavinimas;

3. gyvenimo būdo pokyčius – kasdienių gyvenimo normų įsisavinimas, dienvakare ir tvarkingo gyvenimo įpročiai;

4. asmenybinius pokyčius – jausmų suvaldymas ir reiškimas, asmenybės tobulėjimas ir savigarba, problemų įsisąmoninimas;

5. santykius su šeima – santykių su šeima atkūrimas, konfliktų, problemų šeimoje sprendimas;

6. įsidarbinimą ir socialinę integraciją – profesinis išsilavinimas ir įsidarbinimas, gyvenimas visuomenėje, socialinių ryšių užmezgimas ir atkūrimas, būsto suradimas.

Įstaigų, teikiančių psichosocialinės reabilitacijos paslaugas, sąrašas pateikiamas Aprašo priede Nr1.

SKUBIOS PAGALBOS ETAPAS

Savivaldybės teritorijoje organizuojančios skubią pagalbą vykdančios institucijos:

Savivaldybės teritorijoje organizuoti skubią pagalbą privalo bet kuri Aprašo 7.1-7.14 p. nurodyta institucija.

Skubi medicinos pagalba, teikiama asmeniui perdozavus ar apsinuodijus kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis. Perdozavimo / apsinuodijimo atvejais kviečiama GMP bendruoju pagalbos telefonu tel. 112.

Jei asmuo yra nepilnametis ir nėra pavojaus jo gyvybei bei būtinybės teikti skubią pagalbą, reikia susisiekti su vaiko atstovais pagal įstatymą, nesant galimybių, turi būti informuojama VVTAJT.

Esant ūmiems apsinuodijimams asmenys hospitalizuojami į Kupiškio ligoninės reanimacijos skyrių arba, jei žymiai sutrinka psichikos funkcijos, į psichiatrijos skyrius.

Jei reikalinga skubi pagalba sunkiais, sudėtingais ir komplikuotais įvairių apsinuodijimų psichiką veikiančiomis medžiagomis atvejais, asmuo vežamas į Respublikinės Vilniaus universitetinės ligoninės ūmių apsinuodijimų skyrių, kuriame teikiamos specializuotos klinikinės toksikologijos paslaugos visą parą.

Perdozavus narkotinių medžiagų, apsinuodijus kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis, ar kai asmuo, patyręs traumas, sužalotas ar tyčiniai susižalojęs yra neblaivus ar apsvaigęs nuo psichoaktyviųjų medžiagų, asmuo vežamas į skubios pagalbos skyrių ligoninėje.

Kupiškio ligoninės medikai atlieka asmens apžiūra siekiant įvertinti ar pacientui yra būtina skubi pagalba, kuri teikiama nedelsiant.

Atlikus sveikatos būklės atstatymą, suteikiama gydytojo psichiatro konsultacija. Esant indikacijoms asmeniui siūloma tolesnė stacionari ar ambulatorinė psichiatrinė pagalba. Po išrašymo iš ligoninės, paciento dokumentus elektroniniu parašu pasirašo gydantis gydytojas ir įkelia į Elektroninę sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinę sistemą (toliau- ESPBI IS).

Bet kuri Aprašo 7.1-7.14 p. nurodyta institucija, susidūrusi su psichoaktyviąsias medžiagas vartojančiu asmeniu, įvertina ar asmeniui yra būtina skubi pagalba ir nedelsiant suteikia pirmąją pagalbą.

Esant skubios pagalbos poreikiui, kviečiama greitoji pagalba bendruoju pagalbos telefonu tel. 112 ir asmuo pervežamas į Kupiškio ligoninės skubios pagalbos skyrių.

Jei asmuo sąmoningas, išsiaiškinama, kokias medžiagas jis vartojo, surenkama aptiktos medžiagos ir/ar skysčiai, kuriuos galėjo vartoti apsinuodijęs asmuo, kad gydytojais galėtų nustatyti, kas buvo vartota.

Esant indikacijoms GMP asmenį perveža į Kupiškio ligoninės skubios pagalbos skyrių, ar kitą pagalbą galinčią suteikti instituciją. Asmeniui siūloma tolesnė stacionari ar ambulatorinė psichiatrinė pagalba.

Atvejai, kai skubi pagalba reikalinga nepilnamečiams

Tais atvejais, kai mokykla susiduria su tėvų žalingo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo epizodais (atvyko į ugdymo įstaigą, renginį apsvaigę, pasitaikė viešų incidentų), apie šiuos faktus informuoja įstaigos Vaiko gerovės komisija ir VVTAIT.

Mokyklos pedagoginiai darbuotojai, psichologai, visuomenės sveikatos specialistai, įtarę, kad jų mokyklą lankantis vaikas yra apsinuodijęs psichoaktyviosiomis medžiagomis ir jo sveikatai ar gyvybei gresia pavojus:

1. suteikia vaikui pirmąją pagalbą;
2. nedelsdami organizuoja vaiko pristatymą į asmens sveikatos priežiūros įstaigą, o kai reikia skubios medicinos pagalbos, kviečia greitąją medicinos pagalbą;
3. nedelsdami informuoja apie tai mokyklos vadovą ar jo įgaliotus asmenis, taip pat visuomenės sveikatos priežiūros specialistą, vykdančią sveikatos priežiūrą mokykloje.
4. Mokyklos vadovas ar jo įgalioti asmenys apie įtarimą, kad vaikas yra apsinuodijęs narkotinėmis, psichotropinėmis, kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis ir jo sveikatai ir gyvybei gresia pavojus, skubiai informuoja apie tai vaiko atstovus pagal įstatymą.

Globos įstaigos darbuotojai, įtarę, kad jų globojamas (rūpinamas) vaikas apsinuodijęs psichoaktyviosiomis medžiagomis ir jo sveikatai ar gyvybei gresia pavojus:

1. suteikia vaikui pirmąją pagalbą;
2. nedelsdami organizuoja vaiko pristatymą į asmens sveikatos priežiūros įstaigą, o kai reikia skubios medicinos pagalbos, kviečia greitąją medicinos pagalbą;
3. nedelsdami informuoja apie tai globos įstaigos vadovą ar jo įgaliotus asmenis, taip pat sveikatos priežiūros specialistą (jeigu globos įstaigoje teikiamos sveikatos priežiūros paslaugos).

Policijos pareigūnai įtarę, kad vaikas apsinuodijęs psichoaktyviosiomis medžiagomis ir jo sveikatai ar gyvybei gresia pavojus:

1. suteikia vaikui pirmąją pagalbą;
2. organizuoja vaiko pristatymą į asmens sveikatos priežiūros įstaigą, o kai reikia skubios medicinos pagalbos, kviečia greitąją medicinos pagalbą arba nedelsdami patys pristato vaiką į asmens sveikatos priežiūros įstaigą;
3. nedelsdami informuoja vaiko atstovus pagal įstatymą, kad vaikas apsinuodijęs ar įtariamas apsinuodijęs narkotinėmis, psichotropinėmis, kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis ir jo sveikatai ar gyvybei gresia pavojus.

REABILITACIJOS IR INTEGRACIJOS ETAPAS

Savivaldybės teritorijoje tarpininkauti dėl rehabilitacijos ir integracijos paslaugų teikimo galinčios institucijos:

Asmeniui, vartojančiam psichoaktyvias medžiagas, suteikti informaciją apie rehabilitacijos ir integracijos paslaugas teikiančias įstaigas gali bet kuri Aprašo 7.1-7.14 p. nurodyta institucija.

Reabilitacijos ir integracijos paslaugas teikiančios institucijos:

Kupiškio PASPC gydytojas psichiatras, šeimos gydytojas, medicinos psichologas, socialinis darbuotojas, Rokiškio VSB psichologas, priklausomybių konsultantas, ugdymo įstaigų, nurodytų Aprašo 7.8 p., socialinis pedagogas ar visuomenės slaugytojas, seniūnijos ar Kupiškio SPC socialinis darbuotojas, atvejo vadybininkas bei kitų institucijų darbuotojai (Savivaldybės socialinės paramos skyriaus, Kupiškio ŠPT, Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namų, Lietuvos probacijos tarnybos Panevėžio regiono skyriaus, Kupiškio dekanato Carito, Anoniminių alkoholikų grupė ir kt.). Už Savivaldybės ribų reabilitacijos ir integracijos paslaugas teikia RPLC, Reabilitacijos ir paramos bendruomenės ir kt.

Asmeniui teikiamos tokios socialinės paslaugos, kurios įgalintų jį pilnavertiškai funkcionuoti visuomenėje: dėmesys skiriamas psichologinei asmens būklei gerinti, socialiniams įgūdžiams ugdymui, švietimui, profesiniam mokymui, įdarbinimui, būsto poreikiams tenkinti.

Ambulatorinio gydymo ir reabilitacijos programą vykdo pirminiame sveikatos priežiūros lygyje Kupiškio r. savivaldybės PASPC dirbantis psichiatras.

Trumpalaikio ir ilgalaikio stacionarinio gydymo ir reabilitacijos programos vykdomos antriniame sveikatos priežiūros lygyje – RPLC filialuose.

Pakaitinės terapijos metadonu programos vykdomos RPLC.

Psichologinės ir socialinės reabilitacijos paslaugas teikia Lietuvoje veikiančios ilgalaikės psichologinės ir socialinės reabilitacijos bendruomenės (Aprašo 8.2 p.).

Priklausomybių konsultanto konsultacijos teikiamos Rokiškio VSB, į kurią asmenys kreipiasi savanoriškai. Priklausomybės konsultantas įvertina konkrečios alkoholi vartojančiam asmeniui pagalbos poreikį, suderina su asmeniu jo poreikius atitinkantį priklausomybės konsultavimo paslaugų teikimo planą, kuris gali būti tikslinamas arba jo įgyvendinimas nutraukiamas pasikeitus aplinkybėms.

Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugas teikiamos Rokiškio VSB, kuris vykdo streso valdymo praktinius užsiėmimus; emocijų atpažinimo ir išraiškos, konfliktų valdymo praktinius užsiėmimus; savitarpio pagalbos grupes; psichologines konsultacijas asmenų grupėms; kitus psichologinę gerovę ir (ar) psichikos sveikatą stiprinančius praktinius užsiėmimus.

Psichologinė pagalbos paslaugas teikiamos Rokiškio VSB, Kupiškio ŠPT, Kupiškio SPC, Kupiškio PASPC.

Švietimo pagalbą savivaldybės teritorijoje gyvenantiems vaikams, bendrojo ugdymo mokyklų mokiniams, jų atstovams ir švietimo įstaigų specialistams teikia Kupiškio ŠPT psichologas: įvertina mokinio raidos ypatumus, galias ir sunkumus, psichologines, asmenybės ir ugdymosi problemas, specialiuosius ugdymosi poreikius, siūlo ugdymo formą, būdus, rekomenduoja teikti psichologinę pagalbą.

Ankstyvosios intervencijos programą organizuoja Rokiškio VSB ir vykdo kart su Kupiškio ŠPT. Programa taikoma rizikingos elgsenos nepilnamečiams asmenims nuo 14 metų, kurie eksperimentuoja ar nereguliariai vartoja psichoaktyviasias medžiagas, bet nėra nuo jų priklausomi. Asmuo gali būti įpareigotas dalyvauti programoje arba savanoriškai kreiptis dėl dalyvavimo programoje. Asmenį dalyvauti programoje gali įpareigoti: teismas ar ne teismo tvarka administracinio nusižengimo bylą nagrinėjanti institucija (pareigūnas) už Administracinių nusižengimų kodekse numatytus administracinius nusižengimus; savivaldybės administracijos direktorius, kai savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisijos siūlymu asmeniui yra skirta vaiko minimalios priežiūros priemonė.

Socialinės paslaugas, kurių teikimą reglamentuoja Socialinių paslaugų katalogas, teikia šios institucijos: Savivaldybės socialinės paramos skyrius, seniūnijos, Kupiškio SPC. Psichoaktyviasias medžiagas vartojantiems asmenims teikiamos informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, maitinimo organizavimo, transporto organizavimo, asmeninės higienos paslaugų organizavimo paslaugos, aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis, būtiniausias drabužiais, avalyne. Asmuo motyvuojamas gydytis nuo priklausomybės. Kupiškio SPC Krizių centro padalinyje papildomai teikiamos intensyvios krizių įveikimo pagalbos, laikino apnakvindinimo, trumpalaikės socialinės globos, psichosocialinės paslaugos; organizuojama švietėjiška veikla, mokymai įvairiomis temomis. Kupiškio SPC Savarankiško gyvenimo namų padalinyje ne tik teikiamos bendrosios socialinės paslaugos, bet asmuo yra apgyvendinamas; Kupiškio SPC Stacionarių socialinių paslaugų padalinys teikia ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugas.

Socialinių įgūdžių tobulinimą, įvairius mokymus (pavyzdžiui tėvystės ugdymo įgūdžių) vykdo Kupiškio ŠPT, Kupiškio SPC, Kupiškio dekanato Caritas. Formuojami socialiniai įgūdžiai mokantis atsispirti poreikiui vartoti psichoaktyviasias medžiagas, skatinamas santykių su šeima atstatymas, konfliktų ir problemų šeimoje sprendimas, vykdomos psichologų, socialinių darbuotojų konsultacijos.

Elgesio pataisos programa probacijos tarnybos registre esantiems asmenims vykdo Lietuvos probacijos tarnybos Panevėžio regiono skyrius: vedami motyvaciniai (prevenciniai) pokalbiai, elgesio pataisos programa „Elgesys – pokalbis – pasikeitimas“, kuri būna paskiriama teismo sprendimu priežiūroje esantiems asmenims. Programos tikslas – suteikti programos dalyviui galimybę išnagrinėti savo situaciją, padidinti tikimybę, kad asmuo apsispręstų keistis, paskatinti jį dalyvauti savo elgesio keitimosi procese, ir siekti savo pykčio ir agresijos mažinimo. Programa orientuota į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo įtakotas problemas, nusikalstamumo problemą.

Savipagalbos grupė Anoniminių alkoholikų draugija teikianti pagalbą anonimiškai, vykdanči sveikimo nuo alkoholizmo programą, pavadintą „Dvylika žingsnių“.

Įdarbinimas ir perkvalifikavimo paslaugas teikia Savivaldybės socialinės paramos skyriaus nedarbingų asmenų atvejo vadybininkas, Užimtumo tarnybos Kupiškio skyrius. Priklausomybių turintys asmenys gali lankyti užimtumo tarnybos siūlomus kursus, yra konsultuojami apie įsidarbinimo galimybes, organizuojamos užimtumo programos asmenims, baigusiems psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programas.

Gyvenamosios vietos suteikimą organizuoja Savivaldybės socialinės paramos skyrius, seniūnijos, Kupiškio SPC. Gali būti teikiamos kelių tipų apgyvendinimo paslaugos: apgyvendinimas Krizių centre, Savarankiško gyvenimo namuose. Asmenims organizuojama valstybės parama būstui įsigyti / išsinuomoti.

STEBĖSENOS ETAPAS

Savivaldybės teritorijoje stebėseną vykdančios institucijos:

Savivaldybės teritorijoje psichoaktyviausias medžiagas vartojančių asmenų stebėseną vykdyti gali Kupiškio PASPC gydytojas psichiatras, šeimos gydytojas, medicinos psichologas, socialinis darbuotojas, Rokiškio VSB priklausomybių konsultantas, ugdymo įstaigų, nurodytų Aprašo 7.8 p., socialinis pedagogas ar visuomenės slaugytojas, seniūnijos ar Kupiškio SPC socialinis darbuotojas, atvejo vadybininkas.

Stebėseną atliekančių specialistų užduotys:

Stebėsenos etape turi būti palaikomas ryšys su asmenimis, siekiant neprarasti su jais kontakto ir stebėti jų elgesio/nuostatų į psichoaktyvias medžiagas pokyčius.

Asmenys, kurie išlaikė mažai rizikingo alkoholio vartojimo įpročius, sumažino vartojamo alkoholio kiekį ar visiškai atsisakė alkoholio, turi būti motyvuojami ir toliau išlaikyti teigiamus pokyčius.

Kitos vykdomos stebėsenos veiklos:

1. informacijos teikimas įvairių diskusijų metu, vykdam socialinių įgūdžių lavinimo užsiėmimus, užsiėmimus apie psichoaktyviųjų medžiagų rizikos veiksnius, galimas rekomendacijos dėl kylančių problemų sprendimo, ir ugdomi atsisakymo vartoti psichoaktyviausias medžiagas įgūdžiai;
2. užimtumo, kaip alternatyvos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimui, organizavimas;
3. tėvams skirtų priemonių (paskaitas, informacinę medžiagą) organizavimas, informuojant juos apie psichoaktyviausias medžiagas, siekiant, kad tėvai sustiprintų vaikų įgytas žinias ir įgūdžius.

Specialistai, vykdamys nepilnamečių asmenų stebėseną, turi atkreipti dėmesį į šiuos rizikos veiksnius: psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas šeimoje; silpni socialiniai įgūdžiai; mokymosi nesėkmės ar bendraamžių spaudimas ir skatinimas vartoti šias medžiagas.

Konsultacijoms dėl su psichiką veikiančių medžiagų vartojimu susijusių elgesio pokyčių nustatymo asmuo nukreipiamas į Kupiškio PASPC.

ATKRYČIŲ PREVENCIJOS ETAPAS

Savivaldybės teritorijoje prevencines paslaugas psichoaktyviausias medžiagas vartojantiems asmenims vykdančios institucijos:

Prevencines paslaugas psichoaktyviausias medžiagas vartojančių asmenų atveju teikti gali bet kuri Aprašo 7.1-7.14 p. nurodyta institucija.

Pirminės prevencijos tikslas – užkirsti kelią problemos atsiradimui. Jeigu asmeniui nustatoma minimali rizika, rekomenduojama pirminė prevencija: informacijos apie trumpalaikes (fizinės ir psichologines) psichiką veikiančias medžiagas vartojimo pasekmes suteikimas tikslinei grupei; psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo priežasčių analizė; mokymas atpažinti spaudimą vartoti psichiką veikiančių medžiagų; prieš psichiką veikiančių medžiagų vartojimą nukreiptų normų formavimas; alternatyvų psichiką veikiančių medžiagų vartojimui siūlymas; sveiko gyvenimo būdo be psichiką veikiančių medžiagų vartojimo propagavimas; atsisakymo, sprendimų priėmimo, savikontrolės bei socialinių įgūdžių ugdymas.

Antrinės prevencijos tikslas – mažinti problemos plitimo žalą visuomenei. Jei asmeniui nustatoma vidutinė rizika, siekiama keisti asmens elgesį iš vidutinės rizikos į minimalią riziką bei užkirsti kelią

priklausomybės formavimuisi. Šioje stadijoje gydymo paslaugų dar nereikia, užtenka ankstyvosios nemedicininės intervencijos. Antrinėje prevencijos stadijoje atliekama veikla – motyvacinis interviu.

Savivaldybės teritorijoje atkryčio prevenciją vykdančios institucijos:

Atkryčio prevencijos etapu tolesnis sergančiojo priklausomybės ligomis gyvenimas visuomenėje reikalingas tik minimalios priežiūros, kurio metu pagalbą teikia Kupiškio PASPC, Rokiškio VSB, ugdymo įstaigose dirbantys visuomenės slaugytojai.

Kaip pagalbinė priemonė atkryčio prevencijai gali būti naudojamas medikamentinis potraukio psichoaktyviosioms medžiagoms slopinimas. Pacientui pageidaujant, Kupiškio PASPC gydytojas psichiatras, įvertinęs indikacijas ir kontraindikacijas parenka medikamentą ir suteikia informaciją apie jo veikimą. Kartu su pacientu, gydytojas sudaro palaikomojo gydymo planą ir numato profilaktinių vizitų grafiką būklės stebėjimui, palaikomosios medikamento dozės koregavimui, medikamento išrašymui.

Asmenims, kuriems pirmo vertinimo metu buvo nustatytas rizikingas ar žalingas alkoholio vartojimo lygis, arba tiems asmenims, kuriems pirmo vertinimo metu buvo nustatyta galima priklausomybė nuo alkoholio, pakartotinai alkoholio vartojimo riziką įvertinti praėjus 3-6 mėn. Kitų asmenų pakartotinį alkoholio vartojimo rizikos vertinimą galima atlikti rečiau, pavyzdžiui, Kupiškio PASPC atliekant profilaktinį sveikatos patikrinimą arba tuo metu, kai asmuo kreipiasi į sveikatos priežiūros specialistą dėl vairuotojo pažymėjimo ar leidimo laikyti (nešiotis) ginklą galiojimo termino pratęsimo.

Sveikatos priežiūros specialistai kartu su nesėkmingai bandžiusiais nutraukti alkoholio vartojimą arba toliau rizikingai ir žalingai alkoholį vartojančiais asmenimis turėtų nustatyti atkryčio priežastis ir aptarti, kaip būtų galima to išvengti ateityje.

Jei alkoholio vartojimo įpročių patikra atliekama Kupiškio PASPC, šeimos gydytojas ar kitas specialistas nustatytą paciento alkoholio vartojimo rizikos lygį registruoja medicininiuose dokumentuose.

Analogišką formą pildo dirbantys Rokiškio VSB visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, kurie užpildytas formas perduoda Kupiškio PASPC.

Visuomenės sveikatos specialistai, dirbantys mokyklose, informaciją apie moksleivių rizikingą ir žalingą alkoholio vartojimą perduoda Kupiškio PASPC.

III. SKYRIUS

INTEGRUOTŲ PASLAUGŲ ŽALINGAI VARTOJANTIEMS AR PRIKLAUSOMYBĖS LIGOMIS SERGANČIEMS TEIKIMO TVARKA

Asmuo (vienas iš suaugusių šeimos narių), gyvenantis seniūnijoje, dėl socialinių paslaugų gavimo kreipiasi į asmens gyvenamosios vietos seniūniją, miesto gyventojas – į Kupiškio SPC ar Savivaldybės socialinės paramos skyrių. Veikdami asmens (šeimos) ar visuomenės socialinio saugumo interesais, gali bendruomenės nariai, kiti suinteresuoti asmenys, nurodę priežastį, dėl kurios asmuo negali to padaryti pats.

Institucijos, turėdamos informacijos apie galimą asmens piktnaudžiavimą psichoaktyviosiomis medžiagomis, keliantį ar galintį sukelti pavojų jo gerovei, sveikatai ar gyvybei, nedelsdamos apie tai informuoja socialinių paslaugų įstaigą – Savivaldybės socialinės paramos skyrių, seniūniją ar Kupiškio SPC, o šeimoje augant nepilnamečių vaikų atveju - VVTAJT ir (ar) PK Kupiškio skyrių.

Tuo atveju, kai asmuo savarankiškai kreipiasi į socialinį darbuotoją arba **seniūnijos, Kupiškio SPC socialinis darbuotojas**, gavęs informaciją apie piktnaudžiavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejį, ne vėliau kaip kitą darbo dieną po informacijos gavimo, susisieikia su asmeniu ir pasiūlo jam pagalbą. Jei socialinių paslaugų įstaiga yra sudariusi sutartį su kita pagalbą teikiančia institucija, asmeniui išduodamas raštiškas nukreipimas į šią instituciją, kur asmuo turi kreiptis per 5 darbo dienas. Institucija į kurią asmuo kreipiasi, pateikia patvirtinimą (raštu ar elektroninėmis priemonėmis), kad asmuo atvyko. Jei bendradarbiavimo sutarčių tarp institucijų nėra, nukreipimas nėra rašomas, specialistas asmenį, kuriam teikiama pagalba, informuoja žodžiu apie kitus pagalbos teikėjus bei tarpininkauja dėl paslaugų teikimo.

Socialinis darbuotojas asmens rizikos sveikatai vertinimą atlieka Aprašo dalyje „Poreikio identifikavimo ir rizikos sveikatai vertinimo etapas“ nustatyta tvarka, vertina, ar asmeniui reikalinga skubi medicininė pagalba Aprašo „Skubios pagalbos etapas“ dalyje nurodyta tvarka, kompleksiskai vertina asmens pagalbos poreikį: sveikatos priežiūros paslaugoms, psichologinei, socialinei pagalbai gauti, kitoms socialinės integracijos ir reabilitacijos paslaugoms gauti, vadovaujantis Aprašo „Sveikatos priežiūros

paslaugų organizavimo ir teikimo etapas“ ir „Reabilitacijos ir integracijos etapas“ dalyse nurodyta tvarka.

Jei asmuo sutinka priimti pagalbą, socialinis darbuotojas kartu su asmeniu sudaro ir įgyvendina pagalbos planą, vadovaujantis Aprašo dalyje „Pagalbos plano sudarymo ir įgyvendinimo etapas“ nurodyta tvarka, numato galimą atkryčio atvejį, stebi psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo pokyčius ateityje vadovaujantis Aprašo dalyse „Stebėsenos etapas“, „Atkryčių prevencijos etapas“ nurodyta tvarka.

Jei asmuo pagalbos priimti nesutinka, socialinis darbuotojas veda motyvacinį pokalbį, paima raštišką asmens atsisakymą dėl siūlomos pagalbos, situaciją aprašo „Atvejo aprašymo“ formoje.

Seniūnijos, Kupiškio SPC socialiniai darbuotojai gavę informaciją apie galimai pažeidžiamas vaikų teises, nedelsiant informuoja VVTAIT telefonu arba elektroninėmis priemonėmis.

Socialinis darbuotojas organizuodamas socialinės pagalbos teikimą, vadovaujasi Socialinių paslaugų katalogu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93 (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. gegužės 22 d. įsakymo Nr. A1-290 redakcija), Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašu, patvirtintu Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2019 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. TS-300 „Dėl asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, kuris nustato asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo kriterijus ir procedūrą, asmens socialinės globos poreikio vertinimo, socialinių paslaugų skyrimo, sustabdymo ir nutraukimo tvarką, asmens (šeimos) teises ir pareigas, informacijos teikimą ir saugojimą, skundų nagrinėjimo tvarką Kupiškio rajono savivaldybėje ir savo pareiginiais nuostatais.

Seniūnijų socialiniai darbuotojai prevenciškai stebi šeimas, kuriose galima socialinė rizika; nustato asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikį; priima prašymus dėl socialinių paslaugų skyrimo suaugusiems socialinės riziką patiriantiems asmenims, socialinę riziką patiriančioms šeimoms ir jose augantiems vaikams, kitiems seniūnijos gyventojams; prašymus dėl piniginės socialinės paramos skyrimo; vertina asmens (šeimos) buities ir gyvenimo sąlygas; teikia bendrąsias socialines paslaugas (informavimas ir konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, maitinimo ir nakvynės organizavimas) seniūnijos gyventojams, specialiąsias socialines paslaugas socialinę riziką patiriantiems suaugusiems asmenims; bendrauja ir bendradarbiauja su socialinių paslaugų, švietimo, sveikatos priežiūros, policija, NVO, religinėmis ir kaimo bendruomenėmis, seniūnaisiais ir kt., motyvuoja gydytis nuo priklausomybės psichotropinėms medžiagoms, padeda išsiaiškinti, kur galima kreiptis pagalbos ir kt.

Kupiškio socialinių paslaugų centro socialinio darbuotojo (miesto teritorijoje) funkcijos: kompleksiskai vertinti ir nustatyti asmeniui ar šeimai pagalbos poreikį, derinant poreikį socialinėms paslaugoms su asmens ar šeimos poreikiu piniginei socialinei paramai, vaiko teisių apsaugai, užimtumui, sveikatos priežiūrai, švietimui ir ugdymui, socialiniam būstui, specialiosios pagalbos priemonėms gauti, įvertinti atskirų asmenų (šeimų) buities ir gyvenimo sąlygas, atvejo aprašymus, apsilankymo aktus, informuoti, konsultuoti miesto gyventojus, tarpininkauti dėl piniginės socialinės paramos, socialinių paslaugų skyrimo, rinkti apie suaugusius socialinę riziką patyrusius asmenis ir jų šeimas; vykdyti švietėjišką veiklą, apie pastebėtą smurtą prieš vaiką nedelsiant informuoti PK Kupiškio skyrių, VVTAIT, įstaigos atsakingus darbuotojus; bendradarbiauti su VVTAIT, Socialinės paramos skyriaus, ugdymo, sveikatos priežiūros, teisėsaugos specialistais ir kt.

VVTAIT raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo būtinybės vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį ar vaiko apsaugos poreikį nustatymo dienos kreipiasi į vaiko gyvenamosios vietos savivaldybės socialinių paslaugų įstaigą (Kupiškio SPC), kuri koordinuoja atvejo vadybos procesą ir teikia socialines paslaugas šeimoms savivaldybėje, prašydamas paskirti atvejo vadybininką ir nedelsiant organizuoti pagalbos vaikui ir jo šeimai suteikimą ir kt.

Kupiškio socialinių paslaugų centro atvejo vadybininkų funkcijos: formuoti ir stiprinti asmens įgūdžius ir motyvaciną naudotis esama pagalbos sistema, savarankiškai spręsti kylančias problemas; vertinti pagalbos asmeniui poreikius ir numatyti galimus pagalbos būdus; telkti pagalbos teikėjus planuojant ir teikiant pagalbą asmeniui; organizuoti atvejo nagrinėjimo posėdžius, planuoti pagalbą asmeniui, kartu su asmeniu bei atvejo vadybos procese dalyvaujančiais asmenimis sudaryti ir įgyvendinti pagalbos planą; koordinuoti pagalbos plano įgyvendinimą, vertinti pagalbos plano poveikį asmeniui, jo rezultatyvumą, efektyvumą; koordinuoti tarpinstitucinės komandos veiklą, telkiant komandą, reguliariai organizuojant bendrus pasitarimus, esant poreikiui, teikti jiems metodinę pagalbą ir kt.; inicijuoti socialinį darbą su

asmens socialine aplinka tam, kad asmuo galėtų sėkmingiau integruotis visuomenėje, pagal poreikį koordinuoti prevencinę pagalbą, pasitelkiant socialinę asmens aplinką, bendruomenę, socialinius darbuotojus ir kitus pagalbos teikėjus, renkant ir analizuojant informaciją apie pagalbos teikėjus vietos bendruomenėje; bendradarbiauti su valstybės ir savivaldybių institucijomis, ir kt.

Socialinių darbuotojų darbai su socialinės rizikos šeimomis funkcijos: planuoja ir teikia socialinę pagalbą šeimoms; dirba socialinį darbą su vaiku ir šeima, juos konsultuojant, teikiant emocinę bei socialinę pagalbą ir didinant šeimos motyvaciją dalyvauti kompleksinės pagalbos ar prevencinės pagalbos teikimo procese, pozityvios tėvystės mokymuose, šeimos stiprinimo programose, nesmurtinio elgesio mokymo programose, priklausomybės ligų gydymo ir kitose programose; teikia šeimai reikalingą informaciją ir žinias, ugdo tėvystės įgūdžius, socialinius įgūdžius, organizuoja šeimų pagalbos sau grupes, kitą prevencinę pagalbą; tarpininkauja šeimai dėl pagalbos priemonių (pvz., psichologinės pagalbos, psichosocialinės pagalbos krizių centre, paslaugų vaikų dienos centre, piniginės socialinės paramos, užimtumo, sveikatos priežiūros, švietimo ir ugdymo, socialinio būsto, specialiųjų pagalbos priemonių, specializuotos pagalbos centrų kompleksiskai teikiamos pagalbos), parengia šeimos narius kreiptis į kitas valstybės ir (ar) savivaldybių institucijas, įstaigas ar organizacijas, kuriose šeima gali gauti pagalbą, nusiunčia ir, esant poreikiui, palydi į jas; bendradarbiauja ir veikia kartu su atvejo vadybininku organizuojant, planuojant ir teikiant pagalbą šeimai ir kt.

Ugdymo įstaigos (nurodytos Aprašo 7.8 p.) įgyvendina psichologinės ir švietimo pagalbos, prevencijos bei informavimo programas; tobulina mokykloje dirbančių specialistų kompetencijos pastebėti moksleivius iš šeimų, kuriose psichoaktyviausias medžiagas vartojama žalingai, teikti pagalbą; teikia ir koordinuoja tikslią pagalbą mokykloje vaikams, kurių šeimose alkoholis vartojamas žalingai, teikia pagalbą nutraukiant psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą, nukreipia vaikus gauti ankstyvosios intervencijos paslaugas; teikia psichologinę pagalbą ir konsultacijas vaikams ir tėvams; tarpininkauja tėvus įtraukiant į tėvystės mokymų programas, vaikus įtraukiant į specializuotas pagalbos programas, sudaro sąlygas kreiptis į mokykloje dirbantį psichologą, socialinį pedagogą, kurie padeda išsiaiškinti, kokia pagalba yra reikalinga, kur jos ieškoti ir kt.

Ugdymo įstaigų darbuotojai, įtarę, kad jų mokyklą lankantis vaikas vartoja psichoaktyviausias medžiagas, yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, nedelsdami informuoja apie tai mokyklos vadovą ar jo įgaliotus asmenis, taip pat visuomenės sveikatos priežiūros specialistą, vykdančią sveikatos priežiūrą mokykloje. Įstaigos vadovas ar jo įgalioti asmenys:

1. nedelsdami informuoja vaiko atstovus pagal įstatymą apie įtarimą, kad jis vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, yra apsvaigęs nuo šių medžiagų ir kad jam reikėtų atlikti medicininę apžiūrą;

2. informuoja vaiką, vaiko atstovus pagal įstatymą apie asmens sveikatos priežiūros įstaigas, teikiančias sveikatos priežiūros paslaugas;

3. informuoja vaiką, vaiko atstovus pagal įstatymą apie institucijas, įstaigas, organizacijas, teikiančias psichologinę, socialinę, teisinę ar kitą pagalbą.

4. atlikę alkoholio vartojimo rizikos įvertinimo testą ir nustatę, kad asmuo alkoholį vartoja rizikingai ar žalingai, visuomenės sveikatos specialistas ar socialinis pedagogas gali rekomenduoti moksleiviui apsilankyti pas mokyklos psichologą, kuris suteiktų konsultaciją.

Visuomenės sveikatos priežiūrą mokiniams vykdo Rokiškio VSB, kuris atlieka mokinių sveikatos būklės stebėseną; ugdyti mokinių sveikos gyvensenos įgūdžius; vykdyti visuomenės sveikatos rizikos veiksnių stebėseną ir prevenciją mokykloje. Susidūrę su psichoaktyviausias medžiagas vartojančiais moksleiviais, **visuomenės sveikatos specialistai** turi:

1. pastebėti mokinių sveikatos, elgsenos problemas, taikyti prevencines priemones,

2. prireikus nukreipti juos į sveikatos priežiūros įstaigas;

3. atpažinti gyvybei pavojingas būkles, suteikti/ koordinuoti pirmosios pagalbos teikimą.

Socialiniai pedagogas vertina socialinės pedagoginės pagalbos vaikui ir mokiniui poreikius (kartu su kitais specialistais); konsultuoja vaikus ir mokinius, jų tėvus (globėjus, rūpintojus), mokyklos bendruomenę socialinių pedagoginių problemų sprendimo, socialinės pedagoginės pagalbos teikimo klausimais; dalyvauja sprendžiant krizinius atvejus mokykloje, ugdymo ir socialinių įgūdžių problemas; numato socialinės pedagoginės pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui būdus bei formas bendradarbiaudamas

su mokytojais, klasių vadovais, tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais specialistais, švietimo pagalbos įstaigomis, kitais su vaiku ir mokiniu dirbančiais asmenimis, socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros įstaigomis, teisėsaugos institucijomis, socialiniais partneriais; inicijuoja ir įgyvendina prevencines veiklas bei socialinio ugdymo projektus kartu su mokyklos Vaiko gerovės komisija ir mokyklos savivaldos grupėmis, ugdant vaikų ir mokinių gyvenimo įgūdžius; ir kt.

Mokyklos psichologas įvertina mokinio galias ir sunkumus, psichologines, asmenybės ir ugdymosi problemas; konsultuoja psichologinių, asmenybės ir ugdymosi problemų turinčius mokinius, jų tėvus (globėjus, rūpintojus); rengia individualias rekomendacijas mokinio psichologinėms, asmenybės ir ugdymosi problemoms spręsti; inicijuoja, rengia ir įgyvendina prevencijos programas, padedančias išvengti psichologinių, asmenybės ir ugdymo problemų bei veiksmingiau ugdyti psichologinių, asmenybės ir ugdymo problemų turinčius mokinius; bendradarbiaudamas su mokyklos bendruomene, esant būtinybei – su kitomis institucijomis bei atlieka mokinių veiklos ir elgesio pamokų metu stebėseną ir kt.

Į Rokiškio VSB priklausomybių konsultantą alkoholį žalingai vartojantys asmenys kreipiasi savanoriškai. Priklausomybių konsultantas:

1. informuoja alkoholį vartojančius asmenis apie alkoholio vartojimo riziką, keliamą žalą asmens ir visuomenės sveikatai ir gerovei;

2. motyvuoja alkoholį vartojančius asmenis sumažinti alkoholio vartojimą ir visai atsisakyti alkoholio, keisti alkoholio vartojimo sukeltą rizikingą elgseną, kreiptis pagalbos, ją priimti, gydytis alkoholio vartojimo sukeltus psichikos ir elgesio sutrikimus bei kitas ligas;

3. stebi alkoholį vartojančių asmenų alkoholio vartojimo sukeltos rizikingos elgsenos pokyčius ir juos informuoti apie galimybę gauti sveikatos priežiūros, socialines, kitas paslaugas, atitinkančias alkoholį vartojančių asmenų poreikius;

4. skatina ir palaiko alkoholio vartojimą nutraukusių arba sumažinusių asmenų motyvaciją gauti atkryčių prevencijos paslaugas;

5. tarpininkauja alkoholį vartojantiems asmenims, siekiant įtraukti juos į reabilitacijos, resocializacijos ir integracijos bei savipagalbos grupių programas, padėti jiems spręsti įvairias socialines, teises, sveikatos ar kitas problemas.

Priklausomybių konsultantas asmens rizikos sveikatai vertinimą atlieka Aprašo dalyje „Poreikio identifikavimo ir rizikos sveikatai vertinimo etapas“ nustatyta tvarka, vertina, ar asmeniui reikalinga skubi medicininė pagalba Aprašo „Skubios pagalbos etapas“ dalyje nurodyta tvarka, kompleksiškai vertina asmens pagalbos poreikį: sveikatos priežiūros paslaugoms, psichologinei, socialinei pagalbai gauti, kitoms socialinės integracijos ir reabilitacijos paslaugoms gauti, vadovaujantis Aprašo „Sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo ir teikimo etapas“ ir „Reabilitacijos ir integracijos etapas“ dalyse nurodyta tvarka.

Jei asmuo sutinka priimti pagalbą, priklausomybių konsultantas kartu su asmeniu sudaro ir įgyvendina pagalbos planą, vadovaujantis Aprašo dalyje „Pagalbos plano sudarymo ir įgyvendinimo etapas“ nurodyta tvarka, numato galimą atkryčio atvejį, stebi psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo pokyčius ateityje vadovaujantis Aprašo dalyse „Stebėsenos etapas“, „Atkryčių prevencijos etapas“ nurodyta tvarka.

Vaikų globos (rūpybos) įstaigos (Kupiškio r. šv. Kazimiero vaikų globos namų) apie galimus vaiko teisių pažeidimus nedelsiant informuoja VVTAJT ir PK Kupiškio skyrių.

Įstaigos darbuotojai, įtarę, kad jų globojamas (rūpinamas) vaikas vartoja psichoaktyviasias medžiagas, yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, nedelsdami informuoja apie tai globos įstaigos vadovą ar jo įgaliotus asmenis, taip pat sveikatos priežiūros specialistą (jeigu globos įstaigoje teikiamos sveikatos priežiūros paslaugos).

Globos įstaigos vadovas ar jo įgalioti asmenys, organizuoja, kad vaikui būtų atlikta medicininė apžiūra, suteiktos sveikatos priežiūros paslaugos, psichologinė, socialinė, kita reikiama pagalba.

Policijos bendruomenės pareigūnai (PK skyrius) vykdydami nusikalstamų veiklų užkardymą ir prevenciją, prevenciškai stebi šeimas, kuriose buvo nustatyta vaiko teisių pažeidimų, smurto prieš juos atvejų ar buvo gauta pranešimų apie galimus smurto atvejus šeimoje, taip pat šeimas, kuriose gyvena probuojamieji asmenys ar asmenys, grįžę iš laisvės atėmimo vietų, teisti už nusikalstamas veikas, susijusias su vaiko teisių pažeidimu, smurtu artimoje aplinkoje, ir šie asmenys pasižymi agresyviu būdu ar piktnaudžiauja alkoholiu, turi priklausomybę nuo narkotinių ir (ar) psichotropinių medžiagų.

Policijos pareigūnai informuoja VVTAJT: apie nustatytus vaikus, kuriems dėl sveikatos būklės ar

kitų priežasčių reikalinga neatidėliotina pagalba; apie nustatytus tėvus ar kitus vaiko atstovus pagal įstatymą, neatliekančius pareigos dorai auklėti ir prižiūrėti vaikus, piktnaudžiaujančius savo teisėmis ar pareigomis ir savo elgesiu darančius jiems neigiamą įtaką ir kt.

Policijos pareigūnai organizuoja ir vykdo vaikų, vartojančių psichoaktyvias medžiagas, nustatymą viešosiose vietose. Policijos pareigūnai, įtarę, kad viešojoje vietoje vaikas vartoja psichoaktyvias medžiagas ar (ir) yra apsvaigęs nuo šių medžiagų:

1. nedelsdami informuoja apie tai vaiko atstovus pagal įstatymą;
2. organizuoja, kad vaikui būtų atlikta medicininė apžiūra ir suteiktos sveikatos priežiūros paslaugos.

VVTAIT apie galimus pavojus, pastebėtus lankantis šeimoje, dėl tėvų ar atstovų pagal įstatymą bei kitų kartu su vaiku gyvenančių asmenų elgesio, turi informuoti PK Kupiškio skyrių ir kartu su Kupiškio SPC vadovais ir socialiniu darbuotoju aptarti ir planuoti konkrečius veiksmus ir priemones. **VVTAIT** specialistai, ištraukiantys į pagalbos procesą, kuomet gauna pranešimus apie vaiką, nepilnametį, inicijuoja atvejo vadybos procesą, socialinių paslaugų teikimą.

Suaugusiems asmenims, kurie galimai piktnaudžiauja psichoaktyviosiomis medžiagomis, policijos pareigūnai žodžiu suteikia informaciją apie Kupiškio rajone pagalbą teikiančias institucijas. Nepilnamečius asmenis, kurie vartoja psichoaktyvias medžiagas informuoja apie Ankstyvosios intervencijos programą, prireikus – nukreipia ir tarpininkauja dėl dalyvavimo programoje.

Probacijos specialistai prižiūri probuojamus asmenys, kuriems paskirta viešųjų darbų ir laisvės apribojimo baudmės, baudžiamojo poveikio (išskyrus turto konfiskavimą, išplėstinį turto konfiskavimą ir įmokas į nukentėjusiųjų nuo nusikaltimo asmenų fondą) ir vykdo auklėjamojo poveikio priemones (išskyrus įspėjimą ir atidavimą į specialią auklėjimo įstaigą); rengia Lietuvos Respublikos įstatymais nustatytus teikimus ir rengia medžiagą bei teikimus teismui; atstovauja teismo posėdžiuose; vertina probuojamųjų nusikalstamo elgesio rizikas pagal Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus aprobuotas nusikalstamo elgesio rizikos vertinimo metodikas ir kt.

Suaugusiems asmenims, kurie galimai piktnaudžiauja psichoaktyviosiomis medžiagomis, policijos pareigūnai žodžiu suteikia informaciją apie Kupiškio rajone pagalbą teikiančias institucijas. Nepilnamečius asmenis, kurie vartoja psichoaktyvias medžiagas informuoja apie Ankstyvosios intervencijos programą, prireikus – nukreipia ir tarpininkauja dėl dalyvavimo programoje.

PASPC (Kupiškio PASPC) nėsčiosios sveikatos tikrinimo metu įtarus ar nustačius, kad nėsčioji galimai piktnaudžiauja psichoaktyviosiomis medžiagomis ir yra jaunesnė nei 18 metų, apie tai nedelsiant informuojama **VVTAIT**. **VVTAIT**, gavęs pranešimą, apie tai informuoja seniūnus ir (ar) Kupiškio socialinių paslaugų centrą, prašydamas prevenciškai stebėti nėsčiąją ir prireikus inicijuoti socialinį darbą su ja ir jos socialine aplinka.

Vaikų profilaktinis sveikatos tikrinimas metu, kilus pagrįstų įtarimų, kad pažeistos vaiko teisės, Kupiškio PASPC nedelsiant telefonu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis informuoja **VVTAIT**, apie pastebėtą vaiko sveikatos sutrikdymą.

Šeimos gydytojas teikia būtinąją medicinos pagalbą; pagal savo kompetenciją diagnozuoja ir gydo ligas ir sveikatos sutrikimus; šeimos gydytojo kompetencijai nepriskirtais atvejais pacientui, kuris į jį kreipiasi, suteikia būtinąją medicinos pagalbą ir pacientą nusiunčia pas gydytoją, turintį licenciją verstis atitinkama medicinos praktika; bendradarbiauja su sveikatos priežiūros ir kitais specialistais ir kt.

Psichiatrijos ambulatorinės sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos Kupiškio r. savivaldybės PASPC. Paslaugas teikia psichikos sveikatos specialistų komanda: gydytojas psichiatras, bendrosios praktikos ar psichikos sveikatos slaugytojas, medicinos psichologas, socialinis darbuotojas kiti specialistai pagal poreikį.

Teikiant psichiatrijos ambulatorines sveikatos priežiūros paslaugas taikomos tos diagnostikos priemonės ir gydymo metodai, kurie nustatyti Psichiatrijos ir psichoterapijos antrinio lygio ambulatorinių paslaugų teikimo suaugusiems reikalavimuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. 256 „Dėl pirminio, antrinio ir tretinio lygių psichiatrijos ir psichoterapijos paslaugų teikimo suaugusiems reikalavimų bei psichiatrijos dienos stacionaro ir psichoterapijos paslaugų bazinių kainų tvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [48-1557](#)).

Kliniškai ir diagnostiškai sudėtingais atvejais, kai ASPI, į kurią kreipėsi pacientas, negali suteikti

reikiamos paslaugos, gydytojas psichiatras pacientą siunčia į aukštesnio lygio paslaugas teikiančią ASPĮ.

Gydytojas psichiatras teikia būtinąją medicinos pagalbą; diagnozuoja ir gydo psichikos ir elgesio sutrikimus, skiria medikamentinį ir nemedikamentinį gydymą; konsultuoja pacientus ir šeimos narius; teikia psichoterapinę pagalbą; nepriskirtais jo kompetencijai atvejais siunčia pacientą konsultuotis ir gydytis pas atitinkamos srities asmens sveikatos priežiūros specialistą ir kt.

Medicinos psichologas atlieka psichologinę diagnostiką vaikams, paaugliams ir suaugusiems, kuriuos atsiunčia gydytojas psichiatras; teikia psichologinę pagalbą asmenims, kuriuos atsiunčia Psichikos sveikatos centro gydytojai psichiatrai; nustatę diagnozę ir psichologines pagalbos būtinumą, teikia pagalbą asmenims, išgyvenusiems psichologines krizes, patyrusiems psichologines traumas; rengia individualias rekomendacijas paciento psichologinėms asmenybės ir ugdymosi problemoms spręsti, inicijuoja, rengia ir įgyvendina psichologinio problemų prevencijos programas, padedančias išvengti psichologinių, asmenybės ir ugdymo sutrikimų; praneša VVTAIT apie išaiškintus arba įtariamus smurto, prievartos prieš vaikus ir vaikų apleistumo atvejus, teikia pagalbą užtikrinant psichologinę reabilitaciją ir readaptaciją tiems asmenims, kurie turėjo psichikos problemų bei jų šeimos nariams ir kt.

Socialiniai darbuotojai surenka socialinių paslaugų teikimui reikiamą informaciją apie pacientą, jo socialinę situaciją ir įvertina paciento socialinių paslaugų poreikį; bendradarbiaudamas su gydytojais, slaugytojais ir kitais sveikatos priežiūros specialistais, padeda pacientui spręsti socialines problemas; informuoja ir konsultuoja pacientą apie socialines paslaugas, lengvatas ir garantijas, techninės pagalbos priemones, apie jo teises ir galimybes konkrečiu atveju, socialinės reabilitacijos galimybes, apie kitus pagalbos teikėjus; siekia užtikrinti pacientui socialinių paslaugų tęstinumą; esant poreikiui raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis informuoja paciento gyvenamosios vietos savivaldybės administraciją apie pacientui reikalingą pagalbą; bendradarbiauja ir koordinuoja savo veiklą su kitomis institucijomis: dalyvauja ginant paciento teises ir teisėtus interesus institucijose bei organizuoja juridinę pagalbą; sveikatos priežiūros įstaigos nustatyta tvarka raštu fiksuoja informaciją apie socialinių paslaugų teikimo eigą; jeigu yra įtarimų, kad pažeistos paciento teisės, apie tai informuoja atitinkamas institucijas ir kt.

Priklausomybės ligų gydymo finansavimas

Kupiškio rajono savivaldybės gyventojams, deklaruojantiems gyvenamąją vietą ir faktiškai gyvenantiems Kupiškio rajono savivaldybėje, socialinės rizikos šeimoms, socialinės rizikos asmenims, socialinės rizikos šeimoms, auginančioms vaikus, kitiems asmenims, neturintiems pakankamai lėšų susimokėti už mokamas priklausomybės ligų gydymo paslaugas, už priklausomybės ligų gydymo paslaugas apmoka Savivaldybės administracija iš Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų, kaip nustatyta Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. birželio 8 d. įsakymu Nr. ADV-360 patvirtintame Priklausomybės ligų gydymo finansavimo tvarkos apraše.

Asmenys, dėl priklausomybės ligų gydymo kreipiasi pagal gyvenamąją vietą, seniūnijos gyventojai – į seniūnijas, miesto gyventojai – į Kupiškio SPC ir pateikia socialiniam darbuotojui laisvos formos motyvuotą prašymą skirti finansavimą priklausomybės ligų gydymui. Seniūnijos ar Kupiškio SPC socialinis darbuotojas, surašęs buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, rengia Savivaldybės administracijos direktoriui motyvuotą prašymą skirti finansavimą priklausomybės ligų gydymui ir teikia jį Administracijos direktoriui. Administracijos direktorius leidžia įsakymus dėl finansavimo skyrimo asmenų gydymui nuo priklausomybės ligų.

Priklausomybės ligų gydymo paslaugos teikiamos tose sveikatos priežiūros įstaigose, su kuriomis Savivaldybės administracija yra sudariusi paslaugų teikimo sutartis.

Savivaldybės gydytojas asmenis, užregistruoja į sveikatos priežiūros įstaigą dėl mokamų paslaugų teikimo, išrašo siuntimą ir informuoja seniūnijos arba Kupiškio SPC socialinį darbuotoją, kuris esant reikalui organizuoja asmenų nuvežimo į sveikatos priežiūros įstaigas transporto paslaugas.

IV. SKYRIUS TVARKOS APRAŠO PASLAUGŲ GAVĖJO TEISĖS

Tvarkos aprašas nustato asmenų, kurie žalingai vartoja psichoaktyvias medžiagas ar serga priklausomybės ligomis, teises. Asmens teisės ir pareigos nustatomos pasirašant paslaugų teikimo sutartį.

Teikiant integruotą pagalbą, paslaugų gavėjui privaloma užtikrinti šias pagrindines teises:

Asmens **teisė į informacijos susijusios su klientu konfidencialumą**. Pagalbą teikiančių institucijų darbuotojai renka, tvarko, saugo asmens duomenis, užtikrina informacijos konfidencialumą teisės aktų nustatyta tvarka.

Asmens **apsisprendimo teisė**. Bendradarbiavimas su kitomis įstaigomis galimas tik gavus asmens sutikimą, jog apie jį bus teikiama informacija kitoms įstaigoms. Asmeniui suteikiama apsisprendimo teisė daryti sprendimus, susijusius su pagalbos perspektyvomis.

Asmens **teisė būti įtrauktam į pagalbos procesą**. Pagalbą teikiantys subjektai paslaugų gavėją įtraukia į paslaugų planavimo ir teikimo procesą, kartu su juo sudaro pagalbos teikimo planą.

Asmenų, gaunančių paslaugas sveikatos priežiūros įstaigose, teises ir pareigas reglamentuoja 1996 m. spalio 3 d. Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymas (suvestinė redakcija nuo 2020-05-26).

Asmens **teisė į informaciją**. Pacientas turi teisę gauti informaciją apie sveikatos priežiūros įstaigose teikiamas paslaugas, jų kainas ir galimybes jomis pasinaudoti (daugiau informacijos Aprašo VII skyriuje).

Asmens **teisė susipažinti su įrašais savo medicinos dokumentuose**. Paciento pageidavimu jam turi būti pateikti jo medicinos dokumentai (daugiau informacijos Aprašo VII skyriuje).

Asmens **teisė į privataus gyvenimo neliečiamumą**. Paciento privatus gyvenimas yra neliečiamas. Informacija apie paciento gyvenimo faktus gali būti renkama tik su paciento sutikimu ir tuo atveju, jei tai yra būtina ligai diagnozuoti, gydyti ar pacientui slaugyti. Sveikatos priežiūros įstaigose duomenys apie paciento buvimą sveikatos priežiūros įstaigoje, jo sveikatos būklę, jam taikytas diagnostikos, gydymo ir slaugos priemonės įrašomi į nustatytos formos ir rūšių paciento medicinos dokumentus. Nustatant šių dokumentų formą, turinį ir naudojimo tvarką, turi būti užtikrinama paciento privataus gyvenimo apsauga. Visa informacija apie paciento buvimą sveikatos priežiūros įstaigoje, gydymą, sveikatos būklę, diagnozę, prognozes ir gydymą, taip pat visa kita asmeninio pobūdžio informacija apie pacientą turi būti laikoma konfidencialia ir po paciento mirties. Teisę gauti informaciją po paciento mirties turi įpėdiniai pagal testamentą ir pagal įstatymą, sutuoktinis (partneris), tėvai, vaikai. Konfidenciali informacija gali būti suteikiama kitiems asmenims tik turint rašytinį paciento sutikimą, kuriame yra nurodyti tokios informacijos suteikimo pagrindas ir naudojimo tikslai, išskyrus atvejus, kai pacientas medicinos dokumentuose yra pasirašytinai nurodęs, koks konkretus asmuo turi teisę gauti tokią informaciją, taip pat tokios informacijos teikimo mastą ir terminus. Pacientas turi teisę nurodyti asmenis, kuriems konfidenciali informacija negali būti teikiama.

Asmens **teisė į anoniminę sveikatos priežiūrą**. Teisę į sveikatos priežiūros paslaugas, neatskleidžiant asmens tapatybės, turi ne jaunesni kaip 16 metų pacientai, sergantys Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyto sąrašo ligomis. Už sveikatos priežiūros paslaugas, neatskleidžiant asmens tapatybės, pacientas moka pats, išskyrus teisės aktų nustatytas išimtis. Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo, kai neatskleidžiama asmens tapatybė, tvarką reglamentuoja Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Asmens **teisė į kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas**. Pacientas turi teisę į savo garbės ir orumo nežeminančias sąlygas ir pagarbų sveikatos priežiūros specialistų elgesį.

Asmens **teisė skųstis**. Pacientas, manydamas, kad yra pažeistos jo teisės, sveikatos priežiūros įstaigai, kurioje, jo manymu, buvo pažeistos jo teisės, turi teisę pateikti skundą, laikydamasis šiame įstatyme nustatyto pacientų skundų nagrinėjimo tvarkos turinio ir formos reikalavimų.

Asmens **teisė į padarytos žalos atlyginimą**. Turtinė ir neturtinė žala, padaryta pažeidžiant nustatytas pacientų teises, atlyginama šio įstatymo ir Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

V. SKYRIUS PASLAUGŲ TEIKIMO PRINCIPAI IR ETINIAI REIKALAVIMAI

Tvarkos aprašas numato, kad teikiant pagalbą būtų laikomasi šių etinių reikalavimų:

Konfidencialumo principas: neatskleidžiama konfidencialios informacijos apie klientą be jo suteikimo tretiesiems asmenims, išskyrus atvejus, kuriuos numato Lietuvos Respublikos įstatymai.

Pagarbos klientui principas: gerbiamas kliento orumas, jo teisė į laisvą apsisprendimą, klientas informuojamas apie galimą pagalbos suteikimą.

Nediskriminavimo principas: klientais pripažįstami visi asmenys, kuriems reikalinga pagalba, nepriklausomai nuo jų amžiaus, lyties, tapatybės, tikėjimo, politinių įsitikinimų, odos spalvos, civilinės padėties, seksualinės orientacijos bei kitų požymių.

Saugumo užtikrinimo principas: klientui užtikrinama saugi emocinė aplinka, padedanti jaustis saugiam socialiniame tinkle, išplečiant asmens pasitikėjimą savimi ir aplinka.

Bendradarbiavimo principas: klientui pagalba teikiama bendradarbiaujant su sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų, švietimo, teisėsaugos institucijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis.

Individualizavimo principas: visapusiškai įvertinus asmens psichikos ir fizinės savybes, individualius poreikius, specialistai teikia pagalbą, geriausiai atitinkančią priklausomybės ligomis sergančio asmens ir jo šeimos poreikius.

Etikos (elgesio) kodekso taisyklės, kuriomis nustatomi organizacijų, valstybės įstaigų, įmonių ir individų elgesio lūkesčiai ir standartai taikomi organizacijoms, jų darbuotojams ar savanoriams: medikams – Lietuvos gydytojų sąjungos profesinės etikos kodeksas, socialiniams darbuotojams – Lietuvos socialinių darbuotojų etikos kodeksas, teisėsaugos pareigūnams – Policijos pareigūnų etikos kodeksas, valstybės tarnautojams – Valstybės tarnautojų veiklos etikos taisyklės ir kt.

VI. SKYRIUS

INFORMACIJOS TARP TVARKOS APRAŠĄ VYKdanČIŲ SPECIALISTŲ, ĮSTAIGŲ IR KT. KEITIMOSI TVARKA IR ATVEJO VADYBA

Atvejo vadyba inicijuojama ir taikoma VVTAIŲ, vadovaujantis Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, nustatčius būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį ar vaiko apsaugos poreikį. VVTAIŲ raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo būtinybės vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį ar vaiko apsaugos poreikį nustatymo dienos kreipiasi į vaiko gyvenamosios vietos savivaldybės socialinių paslaugų įstaigą ar kitą įstaigą, kuriai savivaldybė suteikė įgaliojimus koordinuoti atvejo vadybos procesą ir teikti socialines paslaugas šeimoms savivaldybėje, prašydamas paskirti atvejo vadybininką ir nedelsiant organizuoti pagalbos vaikui ir jo šeimai suteikimą.

Vykdam atvejo vadybą, specialistai vadovaujasi Atvejo vadybos tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. A1-141 „Dėl atvejo vadybos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. gruodžio 30 įsakymo Nr. A1-802 redakcija), kuriame nustatyta atvejo vadybos inicijavimo ir taikymo, pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikių vertinimo, pagalbos plano sudarymo ir įgyvendinimo, šeimos stebėsenos, pagalbos plano peržiūros tvarka.

Vadovaujantis Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. ADV-504 „Dėl socialinių paslaugų įstaigos, vykdančios atvejo vadybos funkcijas, patvirtinimo“, Kupiškio rajono Savivaldybėje atvejo vadybos funkcijas vykdančiai socialinių paslaugų įstaiga yra **Kupiškio socialinių paslaugų centras**, Krantinės g. 28, Kupiškis, tel. (8 459) 51 021, el. paštas paslaugu.centras@kupiskis.lt. Plačiau apie atvejo vadybininkų funkcijas – Aprašo 3 dalyje „Integruotų paslaugų žalingai vartojantiems ar priklausomybės ligomis sergantiems teikimo tvarka“.

Pagalbos teikimas šeimoms vaikus auginančioms ar jų besilaukiančioms šeimoms

Bendro darbo su vaikus auginančiomis ar jų besilaukiančiomis šeimomis organizavimo ir koordinavimo Savivaldybėje pagrindinius principus, subjektus, dalyvaujančius dirbant su šeimomis, bendro darbo su šeimomis organizavimą ir koordinavimą Savivaldybėje, įstaigų, institucijų keitimąsi informacija nustato „Bendradarbiavimo tarp atsakingų institucijų teikiant pagalbą šeimoms Kupiškio rajono savivaldybėje tvarkos aprašas“ (patvirtintas 2018 m. gruodžio 12 d. Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu „Dėl bendradarbiavimo tarp atsakingų institucijų teikiant pagalbą šeimoms Kupiškio rajono savivaldybėje tvarkos aprašo patvirtinimo“ Nr. ADV-901).

Savivaldybė, organizuodama ir koordinuodama bendrą darbą su šeimomis, telkia socialinių paslaugų, švietimo, sveikatos priežiūros įstaigas, teisėsaugos institucijas, seniūnijas, bendruomenines organizacijas, nevyriausybinės organizacijas ir kitas su šeimomis dirbančias įstaigas bei organizacijas, šeimų organizacijas, skatina vietos bendruomenių tarybų, Savivaldybės šeimų tarybos veiklą, neformalius

šeimų judėjimus, planuodamos ir teikdamos pagalbą šeimoms. Už bendro darbo su šeimomis koordinavimą Savivaldybėje atsakingas **tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius**.

Tarpinstitucinės grupės sudaromos ir veikia kiekvienoje seniūnijoje bei Kupiškio mieste. Savivaldybės teritorijos lygmeniu veikia tarpinstitucinė grupė, kuriai vadovauja tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius. Seniūnijos tarpinstitucinei grupei vadovauja seniūnas. Kupiškio miesto tarpinstitucinei grupei vadovauja Kupiškio SPC direktorius arba jo įgaliotas kitas darbuotojas.

Seniūnijos ir Kupiškio miesto tarpinstitucinių grupių posėdžiai vyksta ne rečiau kaip vieną kartą per mėnesį, jie derinami su seniūnijoje gyvenančių šeimų atvejų vadybos posėdžiais.

Savivaldybės tarpinstitucinė grupė renkasi vieną kartą per ketvirtį į pasitarimus, kuriuose aptaria bendro darbo su šeimomis klausimus, kylančias problemas, organizuoja, planuoja ir teikia siūlymus dėl pagalbos šeimai, socialinės rizikos prevencijos priemonių, bendruomenių telkimo formų, sutaria dėl bendrų veiksmų organizuojant ir dirbant su šeimomis, apskaitos informacija tvarkos.

Seniūnijų ir Kupiškio miesto tarpinstitucinės grupės aptaria ir planuoja šeimoms pagalbos priemones seniūnijose ir Kupiškio mieste, prireikus aptaria konkrečių šeimų situacijas ir teikia siūlymus dėl pagalbos teikimo Savivaldybės vaiko gerovės komisijai, taip pat Savivaldybės tarpinstitucinei grupei teikia siūlymus dėl pagalbos šeimai organizavimo, plėtros ir tobulinimo.

Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius, organizuodamas bendro darbo su šeimomis koordinavimą Savivaldybėje kartu su Savivaldybės tarpinstitucine grupe vertina ir analizuoja Savivaldybėje gyvenančių šeimų bendrą pagalbos poreikį, vykdo pagalbos prieinamumo ir kokybės stebėseną.

Bendradarbiavimo ir informacijos tarp tvarkos aprašą vykdančių specialistų, įstaigų keitimosi tvarka

Teikiant pagalbą psichoaktyviausias medžiagas žalingai vartojantiems ar priklausomiems nuo jų asmenims, specialistas pirmiausiai remiamasi neformalios pagalbos tinklu. Į pagalbos teikimo procesą gali būti įtraukta natūrali pagalbos sistema: šeima, draugai, giminės, kaimynai, bendradarbiai, savipagalbos grupės, bendruomenė.

Formalia pagalbos teikimo sistema laikomos institucijos, galinčios asmeniui suteikti reikalingą pagalbą, todėl specialistas, koordinuojantis pagalbą, turi gerai išmanyti apie institucijas, paslaugas, prieinamus išteklius ir parinkti tinkamiausią klientui, atsižvelgiant į asmens poreikius ir išteklius. Specialistas turi padėti apsispręsti, kokių paslaugų ir kokios pagalbos asmuo gali tikėtis, tarpininkauti užmezgant ryšį su paslaugos teikėju, duoti kontaktus, palydėti, paskambinti, ar raštu institucijai suteikti informaciją. Asmuo į kitas institucijas siunčiamas tik su jo sutikimu.

Bendradarbiavimas tarp institucijų vykti gali be formalių sutarčių, specialistams komunikuojant tarpusavyje bei suinteresuotiems asmenims suteikiant informaciją apie įstaigų veiklą, priėmimo sąlygas.

Siekiant kokybiško ir efektyvaus tarpinstitucinio bendradarbiavimo, būtina derinti ir organizuoti bendras veiklas tarp skirtingų institucijų, todėl rekomenduojama įstaigoms pasirašyti bendradarbiavimo sutartis, kuriose būtų konkrečiai įvardintos pareigos, kompetencijos, atsakomybės, apibrėžtos konkrečios veiklos kryptys, apskaitos informacija schemos, dokumentai.

Pasirašant bendradarbiavimo sutartį ar memorandumą visų pirma reikia numatyti:

1. bendrą bendradarbiavimo viziją: bendradarbiaujančių įstaigų specialistai turi išsakyti savo lūkesčius, poreikius ir prioritetus, kurie aiškiai būtų apibrėžti bendradarbiavimo sutartyje ar tvarkoje;
2. informacijos keitimosi kanalus: surasti visiems priimtina ir efektyvų komunikavimo būdą;
3. įsipareigojimą planuoti ir veikti kartu: specialistai turi prisiimti įsipareigojimą siekti bendro tikslo, turi būti jungiami finansiniai, žmogiškieji ir kiti ištekliai, siekiant bendrai užsibrėžtų tikslų;
4. dalinimąsi rizika, rezultatais ir įvertinimu: aptarti tiek pasiekimus, tiek nesėkmes;
5. šalių teises ir pareigas, kitus šalių įsipareigojimus, sutarties vykdymo aspektus.

Bendradarbiavimo dokumentuose nurodomi konkretūs atstovai, jų kontaktai, apskaitos informacija schema, dokumentai ir pan., numatomi formalūs (pvz. intervizijos, tęstiniai mokymai, planuoti susitikimai ir pan.) ir neformalūs (pokalbiai susitikus konferencijų metu, elektroniniu paštu ir pan.) bendradarbiavimo būdai, jų periodiškumas.

Svarbu turėti galimybę, tiek klientui, tiek suinteresuotiems specialistams, pasikeisti informacija apie tai, kas vyksta, ir kodėl kas nors vyksta kitaip, nei tikėtasi ir planuota. Tokia informacija gali būti naudinga tiek pagalbos/ gydymo plano koregavimui, tiek kokybiško darbo užtikrinimui. Keičiantis informacija apie pagalbos procesą konkrečiam klientui, būtina laikytis asmens duomenų apsaugos reikalavimų (gauti raštišką kliento sutikimą).

Apsikeitimas informacija turi būti susijęs su tuo, kaip dirbo konkretus specialistas; kokios paslaugos suteiktos konkrečioje įstaigoje; kaip reagavo klientas; turi būti aptarta atsakomybės pasidalijimo klausimai.

Bendradarbiavimas tarp institucijų turi būti nuolat kiekybiškai ir kokybiškai vertinamas. Vertinimas gali būti neformalus (klausimus specialistai aptaria telefonu, el. paštu, susitikimo metu) ir formalus, kai apibendrinami galutiniai rezultatai ir planuojamos tolesnės iniciatyvos.

Siekiant efektyvaus bendradarbiavimo, gali būti naudojamas intervizijos metodas. Intervizijos metu vykdoma diskusija grupėje, kurią sudaro skirtingų institucijų specialistai, tiesiogiai dirbantys su klientais, kurios metu specialistai tarpusavyje konsultuojasi, keičiasi informacija, aptaria problemas. Bendradarbiaujančios įstaigos turi numatyti intervizijas, paskiriant atsakingą asmenį, kuris inicijuotų intervizijas, pakviestų dalyvius, susirinktų informaciją ir prvestų interviziją.

VII. SKYRIUS

INFORMACIJOS TEIKIMAS PASLAUGOS GAVĖJUI

Pagalbą teikiantys subjektai klientam suteikia teisingą, išsamią informaciją apie atstovaujamos įstaigos veiklą, teikiamas paslaugas bei jų teikimo tvarką paslaugų gavėjui suprantama kalba, forma, jam paprašius, patikslina/išaiškina informaciją, esant poreikiui suteikia išsamią informaciją apie kitus paslaugų teikėjus.

Informacijos teikimo tvarką asmenims, kurie gydomi sveikatos priežiūros įstaigose, reglamentuoja 1996 m. spalio 3 d. Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymas (suvestinė redakcija nuo 2020-05-26).

Informacija apie paciento sveikatos būklę paprastai teikiama tik pačiam pacientui ar jo tėvams.

Informacija kitiems asmenims apie paciento sveikatos būklę, diagnozę, prognozes ir gydymą, taip pat visa kita asmeninio pobūdžio informacija apie pacientą turi būti laikoma konfidencialia.

Tokia informacija kitiems asmenims gali būti suteikta tik turint raštišką paciento sutikimą.

Be raštiško paciento arba jo atstovo sutikimo, informacija gali būti teikiama: asmenims, kuriuos pacientas ar jo atstovas pasirašytinai nurodė paciento valios pareiškimo formoje; asmenims, tiesiogiai dalyvaujantiems gydant ar slaugant pacientą, atliekantiems paciento sveikatos ekspertizę; paciento atstovui, sutuoktiniui (partneriui), tėvams (įtėviams) ar pilnamečiams vaikams, kai pacientas laikomas negaliniu protingai vertinti savo interesų ir nėra jo sutikimo; sveikatos priežiūros įstaigoms, kuriose buvo gydomas, slaugomas pacientas arba atliekama jo sveikatos ekspertizė; institucijoms, kontroliuojančioms sveikatos priežiūros paslaugas; teismui, prokuratūrai, ikiteisminio tyrimo įstaigoms, VVTAĮT ; kitoms institucijoms, kurioms teisę gauti konfidencialią informaciją suteikia Lietuvos Respublikos įstatymai.

Informacija nepilnamečiui pacientui, jo tėvams ar globėjams pateikiama jiems suvokiama forma paaiškinant specialius terminus; jei yra nesutarimų tarp jų, gydytojas, pateikdamas informaciją, vadovaujasi nepilnamečio interesais.

Informacija telefonu apie paciento sveikatos būklę neteikiama.

Informacija apie paciento sveikatos būklę negali būti teikiama pacientui prieš jo valią.

Informaciją apie pacientą pateikiama ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo dienos. Teikiamą informaciją apie pacientą pasirašo gydantys ar gydęs gydytojas. Lydraštį pasirašo įstaigos vadovas arba jo įgaliotas asmuo.

Visa informacija apie paciento buvimą ligoninėje, sveikatos būklę, diagnozę, gydymą, prognozes, taip pat visa kita asmeninio pobūdžio informacija apie pacientą turi būti laikoma konfidencialia ir po paciento mirties.

VIII. SKYRIUS

SUTEIKTŲ PASLAUGŲ REZULTATAI, JŲ MONITORINGAS IR VERTINIMAS

Suteiktų paslaugų rezultatas

Identifikuoti pagalbos teikėjai žalingai vartojantiems psichoaktyvias medžiagas ar priklausomybių turintiems asmenims, kurie aprašyti šiame tvarkos apraše. Atsiradus naujiems pagalbos teikėjams, jie įtraukiami į bendradarbiavimą.

Sukurtas bendradarbiavimo tvarka tarp institucijų, leidžianti gerinti psichoaktyvias medžiagas vartojantiems asmenims teikiamas paslaugas be papildomo finansavimo, integruojant jau veikiančias Kupiškio rajono sveikatos, socialines, švietimo ir teisėsaugos įstaigų paslaugas į bendrą pagalbos tinklą. Institucijos bendradarbiaus tarpusavyje ir teiks pagalbą savo kompetencijų ribose.

Stiprinamas tarpinstitucinis bendradarbiavimas. Įstaigoms ir organizacijoms stiprinant tarpinstitucinį bendradarbiavimą, su kitomis įstaigomis/organizacijomis iki 2022 metų sausio 1 d. rekomenduojama įforminti bendradarbiavimą sutartimis, memorandumais ar susitarimais.

Suteiktų paslaugų vertinimas

Specialistai, teikiantys pagalbą psichoaktyvias medžiagas vartojantiems asmenims, atlieka pagalbos proceso vertinimą, tikrindami, kaip vykdomas nustatytas planas. Vertinimas reikalauja nuolatinių kontaktų su klientu ir paslaugų teikėjais siekiant įsitikinti, kad klientui tinkamai ir laiku teikiamos numatytos paslaugos, surinkta informacija gali būti naudojama planui koreguoti.

Specialistas pildo laisvos formos Paslaugų teikimo žurnalą, kuriame nurodo:

Paslaugos gavėjų vardus ir pavardes bei gimimo metus arba, jei paslaugos teikiamos anonimiškai, – kodą, kuris sudaromas iš šių reikšmių: 1-□ – lytis (V, M); 2-□, 3-□ – gimimo metai (paskutiniai du skaičiai); 4-□ 5-□ – asmens pirmoji vardo ir pirmoji pavardės raidės; paslaugos gavėjui suteiktas paslaugas, jų datą ir laiką, trukmę, paslaugų gavėjų (dalyvių) skaičių; paslaugos gavėjo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo pokyčius paslaugų teikimo pradžioje bei baigus jas teikti.

Specialistas vertinimą atlieka kiekviename veiklos etape: po situacijos įvertinimo, siekiant nustatyti ar surinkta visa reikalinga informacija; po planavimo eina vertinimas siekiant išsiaiškinti ar planavimas užbaigtas ir įgyvendinamas; atlikus veiklą vertinimas padeda nustatyti ar pageidaujami tikslai ir uždaviniai buvo realizuoti; vertinimas atliekamas baigus atvejo vadybos procesą.

Atlikdamas suteiktų paslaugų vertinimą, specialistas analizuoja, ar pavyko įtraukti numatytus specialistus / įstaigas; ar buvo identifikuotos kliūtys, priežastys, neleidžiančios atlikti suplanuotų veiksmų; kas apibendrina nustatytus naujus poreikius; ar laiku tikslinamas planas; ar etapas užbaigtas, kokie rezultatai; ar buvo dokumentuoti svarbiausi momentai.

Specialistas pagal praėjusį pusmetį užpildyto Paslaugų teikimo žurnalo informaciją parengia Paslaugų teikimo ataskaitą ir ją 2 kartus per metus (sausio ir liepos mėn.) pateikia Kupiškio rajono savivaldybės integruotos sistemos psichoaktyvias medžiagas vartojantiems asmenims pagalbos koordinatoriui.

Suteiktų paslaugų monitoringas

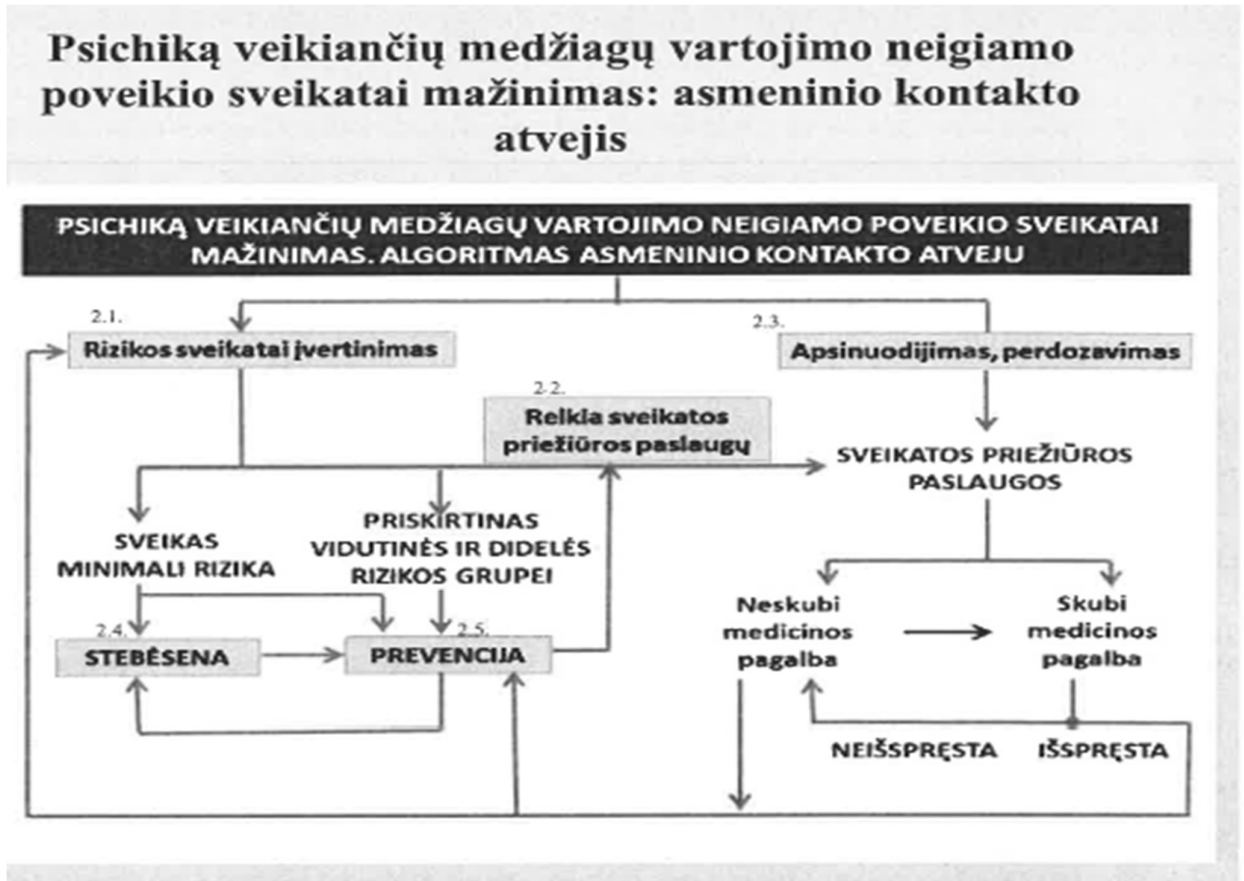
Integruotos sistemos psichoaktyvias medžiagas vartojantiems asmenims pagalbos koordinatorius tvirtinamas Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu.

Integruotos sistemos psichoaktyvias medžiagas vartojantiems asmenims pagalbos koordinatorius atlieka suteiktų paslaugų monitoringą.

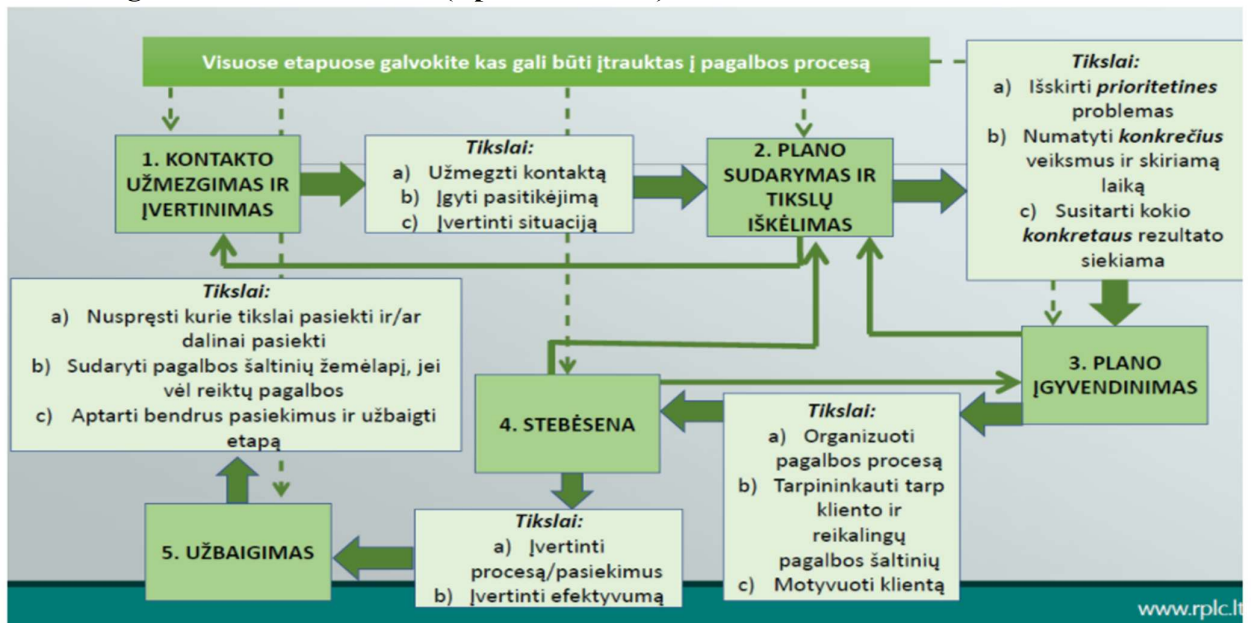
Integruotos sistemos psichoaktyvias medžiagas vartojantiems asmenims pagalbos koordinatorius specialistų pateiktas ataskaitas analizuoja, daro apibendrinimus ir išvadas, esant reikalui siūlo koreguoti paslaugų teikimo tvarką ir parengia Suvestinę ataskaitą, kurioje nurodo informaciją:

1. Priklausomybių turintiems asmenims suteiktų paslaugų skaičius per praėjusį pusmetį;
2. Kokios paslaugos buvo suteiktos per praėjusį pusmetį;
3. Su kokiomis įstaigomis/organizacijomis bendradarbiaujama priklausomybių klausimais;
4. Su kokiomis organizacijomis yra pasirašytos bendradarbiavimo sutartys, memorandumai ar susitarimai;
5. Su kokiomis įstaigomis/organizacijomis einamąjį ketvirtį planuojama pasirašyti bendradarbiavimo sutartis, memorandumus ar susitarimus.

Priedas Nr. 1. Pagalbos teikimo algoritmas (Aprašo II dalis)

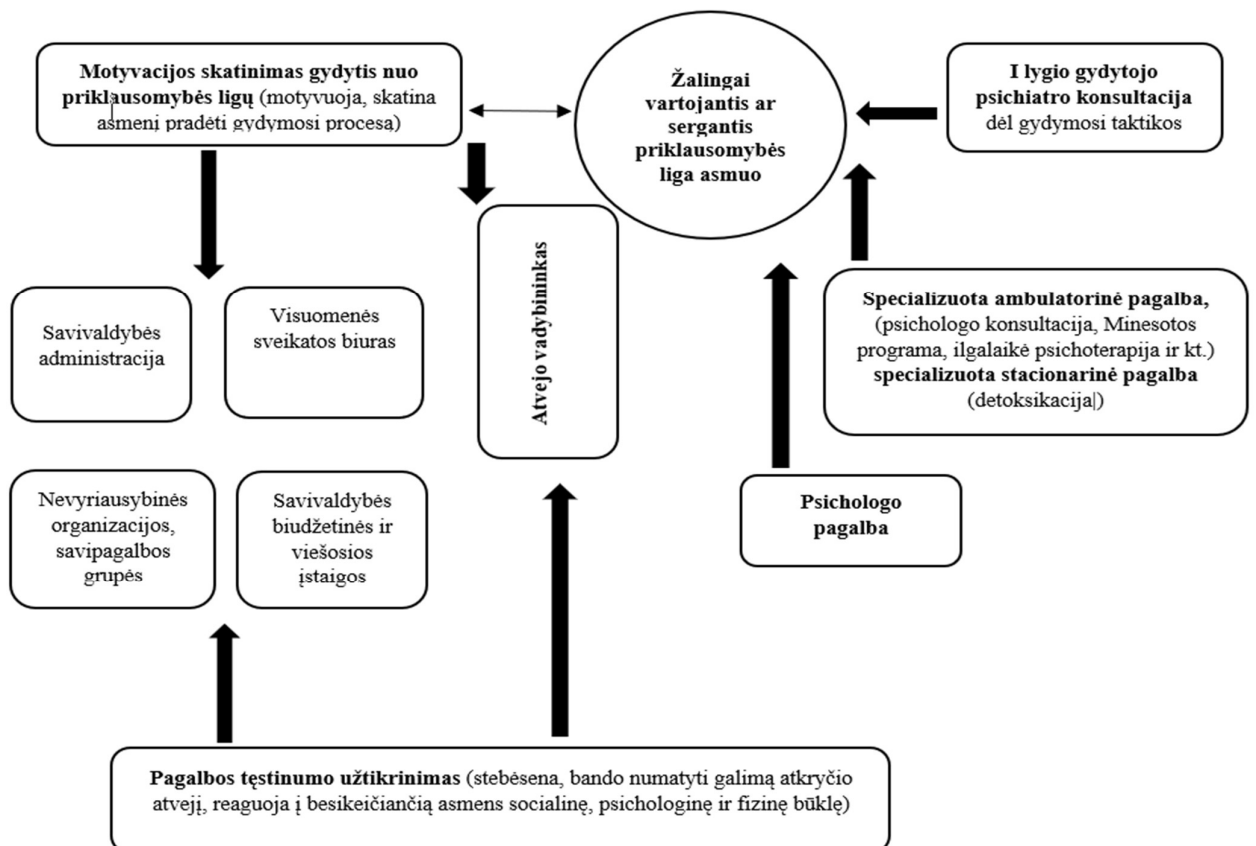
Priedas Nr. 2. Pagalbos asmeniui schema (Aprašo III dalis)

Priedas Nr. 3. Pagalbos psichoaktyviausias medžiagas vartojantiems nepilnamečiams teikimo modelis (Aprašo III dalis)

Priedas Nr. 4. Atvejo vadyba asmeninio kontakto atveju (Aprašo VI dalis)

Priedas Nr. 4. Pagalbą teikiančių institucijų sąrašas:

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos struktūriniai padaliniai: socialinės paramos skyrius, (Alizavos, Kupiškio, Noriūnų, Skapiškio, Subačiaus, Šimonių) seniūnijos;

Socialinės paramos skyrius yra atsakingas už socialinės paramos ir socialinių paslaugų administravimą Savivaldybėje, planuoja, analizuoja socialinių paslaugų poreikį, organizuoja, kontroliuoja, koordinuoja socialinių paslaugų teikimą, kaupia ir analizuoja informaciją apie problemines šeimas, asmenis, sergančius priklausomybės ligomis, kurie priklauso socialinės rizikos grupėms ir kt.

Seniūnijos: dalyvauja vertinant atskirų šeimų (asmenų) gyvenimo sąlygas bei poreikius ir surašant buitines ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, teikia Savivaldybės administracijai siūlymus dėl socialinės paramos toms šeimoms (asmenims) reikalingumo ir paramos būdų; dalyvauja vykdamt vaiko teisių apsaugą ir darbą su socialinės rizikos šeimomis; nustatyta tvarka organizuoja socialinės paramos teikimą.

Kontaktinė informacija:

Socialinės paramos skyrius	Vytauto 2, Kupiškis	35499	861150642	Laima Bartulienė	globa@kupiskis.lt
Alizavos seniūnija	Berželių g. 1, Alizavos mstl., Kupiškio r.	41112	861888294	Indrė Klemanskienė	Indre.klemanskiene@kupiskis.lt
Kupiškio seniūnija	Vytauto 2, Kupiškis	35 526	861888357	Svetlana Naciuvienė	Svetlana.naciuviene@kupiskis.lt
Noriūnų seniūnija	Sodų g. 1, Noriūnų k., Kupiškio r.	56360	861888431	Sandra Kirkilienė	Sandra.kirkiliene@kupiskis.lt
Skapiškio seniūnija	Varpo a. 4, Skapiškio mstl., Kupiškio r.	42108	861888547	Valė Vaičiauskienė	Vale.vacikauskiene@kupiskis.lt
Subačiaus seniūnija	Aukštaičių a. 13, Subačius, Kupiškio r.	35597	861888964	Rima Ragauskienė	Rima.ragauskiene@kupiskis.lt
Šimonių seniūnija	Skapiškio g. 6, Šimonių mstl., Kupiškio r.	44112	861888969	Laima Bubiniene	Laima.bubiniene@kupiskis.lt

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinadoras, kaupia ir analizuoja informaciją, susijusią su vaiku ir jo aplinka, priima sprendimą dėl prevencinių, tęstinių priemonių taikymo, siekdamas konkrečios institucijos teikiamos pagalbos vaikui ir / ar jo atstovams efektyvesnio organizavimo arba nustato koordinuotai teikiamų paslaugų poreikį. Priima ir nagrinėja vaiko atstovų, institucijų, įstaigų, organizacijų, teikiančių švietimo, sveikatos priežiūros, socialines, viešosios tvarkos užtikrinimo prašymus / informaciją dėl koordinuotai teikiamų paslaugų, inicijuoja jų teikimą. Organizuoja Savivaldybės vaiko gerovės komisijos posėdžius, atlieka savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos pirmininko funkcijas ir kt.

Kontaktinė informacija: Vytauto g. 2, Kupiškis, tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinadoras Julius Panka, tel. 35519; 8 69483272, julius.panka@kupiskis.lt.

Kupiškio socialinių paslaugų centras: įstaigoje sukoncentruotos visos socialinės paslaugos tiek asmeniui ar šeimai, patiriančiai problemas. Sudaro sąlygas įvairių socialinių grupių asmenims ugdyti ir stiprinti gebėjimus ir galimybes savarankiškai spręsti savo socialines problemas, pagerinti jų gyvenimo kokybę ir įveikti socialinę atskirtį, kuo ilgiau išlikti bendruomenėje. Įstaigoje šeimoms teikiama intensyvi krizių įveikimo pagalba, vyksta individualios konsultacijos, grupiniai užsiėmimai, esant būtinybei šeima apgyvendinama Krizių centre ir kt.

Kontaktinė informacija: Kupiškio g. 4, Subačiaus m., Kupiškio r., direktorė Lina Buitvydaitė tel. 51021, 8 68638099, pcentras@gmail.com.

Kupiškio rajono pirminės asmens sveikatos priežiūros centras: užtikrina sergančiųjų priklausomybės ligomis gydymą, reabilitaciją ir priežiūrą pirminiame sveikatos priežiūros lygyje: kompleksinių medicininių, psichologinių ir socialinių paslaugų teikimą veikiančiame psichikos sveikatos kabinete, kur teikiamos pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugos: gydytojo psichiatro konsultacijos, medikamentinio gydymo skyrimas, nukreipimas stacionarioms paslaugoms gauti, teikiama psichologinė pagalba (konsultacijos bei psichologinis ištyrimas); atliekami profilaktiniai psichikos sveikatos tikrinimai; teikiama psichologinė pagalba psichikos sutrikimų turinčių asmenų šeimoms; socialinė pagalba psichikos sutrikimų turintiems asmenims, šeimos nariams, teikiamos pakaitinio palaikomojo gydymo metadonu paslaugos, bendradarbiaujama su įvairiomis institucijomis ir kt.

Kontaktinė informacija:

VšĮ Kupiškio rajono savivaldybės pirminės asmens sveikatos priežiūros centras	Krantinės g. 30, Kupiškis	52 148	Psichiatro kabinetas 51 902. Suaugusių registratūra 51 212, 51 033 Vaikų registratūra 51 303	I.e.p. direktorė Dovilė Kulbokienė	info@kupiskiopaspc.lt
Medicinos klinika „Medicinos namai“	Šimtmečio g. 2A-1, Kupiškis		861985323		kupiskis@medicinosnamai.lt

VšĮ Kupiškio rajono ligoninė: teikiamos paslaugos: skubiosios pagalbos suteikimas, detoksikacija. Esant būtiniosios pagalbos atvejams, pacientus konsultuoja gydytojai pagal susirgimo profilį. Esant sunkiai, gyvybei grėšiančiai būklei, pacientai hospitalizuojami į reanimacijos – intensyvios terapijos skyrių ir kt.

Kontaktinė informacija: Krantinės g. 28, Kupiškis, I.e.p. direktorė Roma Ramanauskienė, priėmimo skyrius tel. 35103, reanimacija tel. 35187, sekretore@kupiskioligonine.lt.

Rokiškio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras: vykdo visuomenės sveikatos stebėseną; vaikų ir moksleivių pirminė visuomenės sveikatos priežiūra; visuomenės sveikatos stiprinimą ir ugdymą; teikia ankstyvosios intervencijos paslaugą nepilnamečiams; teikia nemokamos psichologo konsultacijas, psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugas; vykdo sveikos gyvensenos skatinimą; priklausomybių konsultantas teikia pagalbą atpažinti priklausomybę, motyvuoja gydytis, tarpininkauja, siekiant įtraukti į reabilitacijos, integracijos bei savipagalbos grupių programas ir kt.

Kontaktinė informacija: Šimtmečio g. 2, Kupiškis, visuomenės sveikatos stebėsenos specialistė Dovilė Šukytė, tel. 864302378, dovilesukyte23@gmail.com.

Kupiškio rajono švietimo pagalbos tarnyba: teikia pagalbą mokiniui, mokytojui ir mokyklai. Švietimo pagalbos specialistai teikia socialinę pedagoginę, psichologinę, specialiąją pedagoginę, specialiąją pagalbą, konsultuoja vaiko tėvus ar atstovus pagal įstatymą, bendradarbiaudami su jais teikia vaikams psichologinę pagalbą, ankstyvąją intervenciją, bendradarbiauja su socialiniais darbuotojais, sveikatos priežiūros įstaigomis, VTAS. Teikia ankstyvosios intervencijos paslaugas ir kt.

Kontaktinė informacija: Vilniaus g. 8, Kupiškis, I.e.p. Laima Kilkuvienė, tel. 35144, 861620088, kupiskio.pmmmc@gmail.com.

Ugdymo įstaigos, vykdančios formalųjį švietimą (pradinį, pagrindinį, vidurinį ugdymą, formalųjį profesinį mokymą) ir švietimo pagalbą (psichologinę, socialinę pedagoginę, specialiąją pedagoginę ir specialiąją pagalbą, sveikatos priežiūrą mokykloje). Mokykla, teikdama mokiniui socialinę pedagoginę pagalbą, bendradarbiauja su socialinę pagalbą teikiančiomis tarnybomis, sveikatos priežiūros ir teisėtvarkos institucijomis ir konsultuoja mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus) ir mokytojus. Socialinę pedagoginę pagalbą teikia švietimo įstaigose, dirbantys socialiniai pedagogai, kurių išsilavinimas ir kvalifikacija atitinka švietimo ir mokslo ministro nustatytus reikalavimus. Socialinę pedagoginę pagalbą teikia švietimo įstaigose dirbantys socialiniai pedagogai. Asmenybės ir ugdymosi problemų turinčiam, taip pat smurtaujančiam ar smurtą patyrusiam mokiniui psichologinė pagalba visuotinai teikiama pagalbos teikėjams bendradarbiaujant su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir mokytojais, juos konsultuojant. Psichologinę pagalbą teikia, psichologinių problemų prevenciją vykdo pedagoginių psichologinių tarnybų, mokyklų psichologai.

Kontaktinė informacija:

Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija	Vytauto g. 21, Kupiškis	35 046	861151697	Virgilijus Žilinskas	stuoka@gmail.com
Kupiškio r. Subačiaus gimnazija	Aukštaičių a. 10, Subačius, Kupiškio r.	55 317 55 285	868217614	Vida Šeškuvienė	rastine@gimnazija.subacius.lm.lt
Kupiškio Povilo Matulionio progimnazija	Jaunimo g. 2, Kupiškis	35 088 35 087	861686039	Rimvydas Latvys	rastine.vedeja@gmail.com direkma@gmail.com
Kupiškio r. Alizavos pagrindinė mokykla	Berželių g. 12, Alizavos mstl., Kupiškio r.	41 137	861697767	Gintaras Paškauskas	alizavosmokykla@gmail.com alizava@gmail.com
Subačiaus gimnazijos Noriūnų Jono Černiaus pagrindinio ugdymo skyrius	Melioratorių g. 5, Noriūnų k., Kupiškio r.	56 254	861425399	pavadootoja ugdymui Rita Grinevičienė	noriunu.mokykla@gmail.com
Kupiškio r. Rudilių Jono Laužiko universalus daugiavfunkcis centras	Rudilių k., Kupiškio r.	44 810	861060642	I.e.p. Saulius Kulnickas	rudiliumokykla@gmail.com

Kupiškio r. Alizavos pagrindinės mokyklos skyrius Antašavos mokykla-daugiafunkcis centras	Pergalės g. 8A, Antašavos mstl., Kupiškio r.	46 335	861289084	Virginija Vanagienė	mokykla@antasava.kupiskis.lm.lt
Kupiškio r. Skapiškio pagrindinė mokykla	Mokyklos g. 5, Skapiškio mstl., Kupiškio r.	42 171 42 193	868217583	Birutė Zaborskienė	mokykla@skpm.lt
Kupiškio Povilo Matulionio progimnazijos skyrius Šepetos Almos Adamkienės mokykla-daugiafunkcis centras	Šepetos g. 4, Šepetos k., Kupiškio r.	35 694 38 125	861565163	Vanda Vanagienė	mokykla@sepetos.kupiskis.lm.lt
Kupiškio r. Šimonių pagrindinė mokykla	Skapiškio g. 18, Šimonių mstl., Kupiškio r.	44 145 44 125	861565176	Laima Skėrienė	direktore@simonys.kupiskis.lm.lt
Kupiškio r. Šimonių pagrindinės mokyklos skyrius Adomynės mokykla-daugiafunkcis centras	Vilėniškio g. 8, Adomynės k., Kupiškio r.	43 445	861565176	Laima Skėrienė	adomyne@gmail.com
VšĮ Kupiškio technologijų ir verslo mokykla	Jaunimo g. 8, Kupiškis	35 355	865268021	Lina Kaušakienė	direktorius@ktvm.kupiskis.lm.lt

Valstybės vaiko apsaugos ir įvaikinimo tarnybos Panevėžio apskrities skyrius Kupiškio rajone: saugo ir gina kiekvieno vaiko teises ir teisėtus interesus. Specialistai, gavę informaciją apie girtaujančius ar psichotropines medžiagas vartojančius asmenis, nustato grėsmės lygį vaikui, inicijuoja atvejo vadybą šeimai ir socialinių paslaugų šeimai teikimą socialinių paslaugų įstaigoje ir kt.

Kontaktinė informacija: L. Stuokos-Gucevičiaus a. 9, Kupiškis, patarėja Violeta Motiejūnienė, tel. 868013389, Panevezio.apskritis@vaikoteises.lt.

Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namai: teikia socialinės globos paslaugas vaikams, kuriems nustatyta laikina ar nuolatinė globa ir kt.

Kontaktinė informacija: Bokšto g. 21, Paketurių k., Kupiškio r. direktorius Vytautas Koženiauskas, tel. 46411, 860768682, kupvnamai@gmail.com

VšĮ Kupiškio dekanato „Caritas“: teikia socialinės integracijos paslaugas suaugusiems, socialinę riziką patiriantiems asmenims: informavimo, konsultavimo, atstovavimo, tarpininkavimo, intensyvios krizių įveikimo pagalbos, socialinių įgūdžių, darbinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas, transporto organizavimo paslaugas, maitinimo, užimtumo organizavimo, skalbimo, psichologinės pagalbos, darbo terapijos, užimtumo paslaugas ir kt.

Kontaktinė informacija: Jolita Grigienė, Gedimino 1A, Kupiškis, tel. 8 606 14837.

Lietuvos probacijos tarnybos Panevėžio regiono skyrius: vykdo teritorijoje gyvenantiems ir priežiūroje esantiems asmenims teismo nuosprendžiu (nutartimi) paskirtą probaciją, bausmes, nesusijusias su laisvės atėmimu, auklėjamojo ir baudžiamojo poveikio priemonės ir padėti prižiūrimiesiems integruotis į visuomenę ir kt.

Kontaktinė informacija: Laura Navalinskienė, Jurgita Vizbarienė, L. Stuokos – Gucevičiaus a. 9, Kupiškis, tel. 8 67259125, kupiskis@probacija.lt.

Panevėžio apskrities vyr. policijos komisariato Kupiškio skyrius: vykdo nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų bendroji prevenciją; gyventojų konsultavimą teisės pažeidimų užkardymo ir policijos teikiamų paslaugų klausimais; visuomenės įtraukimas į prevencinę veiklą; bendradarbiauja su socialiniais partneriais ir kt.

Kontaktinė informacija: vadovas Gintautas Misiūnas, Gedimino g. 54, Kupiškis, tel. 870060000 kupiskiorpk@policija.lt.

Anoniminių alkoholikų organizacija: teikia pagalbą priklausomybę nuo alkoholio turintiems asmenims ir jų artimiesiems. Specialistai suteikia konsultaciją apie gydymo įstaigas, rengia užsiėmimus anoniminėms alkoholikų grupėms, suteikia emocinę paramą, šviečia ir moko gyventi blaiviai, nevartojant psichoaktyviųjų medžiagų ir kt.

Kontaktinė informacija: Gedimino g. 15A, Kupiškis, tel. 8 643 63168.

Kitos, už Kupiškio rajono savivaldybės ribų veikiančios organizacijos, kurios teikia pagalbą priklausomybės ligomis sergantiems asmenims:

Respublikinis priklausomybės ligų centras: įstaigoje diagnozuojamos ir gydomos priklausomybės ligos, atliekama ligonių stebėseną. Centre teikiamos ambulatorinės ir stacionarinės paslaugos, gydytojų psichiatrų, psichologų, socialinių darbuotojų konsultacijos, vedamos šeimų paskaitos ir kt.

Kontaktinė informacija:

Respublikinis priklausomybės ligų centras	Gerosios Vilties g. 3, Vilnius	8 5 213 7274	rplc@rplc.lt
Vilniaus filialas	Gerosios Vilties g. 3, Vilnius	8 5 213 7274	registratura@rplc.lt
Kauno filialas	Giedraičių g. 8, Kaunas	8 37 33 32 55 8 37 33 32 54	registratura.kaunas@rplc.lt
Klaipėdos filialas	Taikos per. 46, Klaipėda	8 46 41 50 25 8 664 00 783	registratura.klaipeda@rplc.lt
Šiaulių filialas	Daubos g. 3, Šiauliai	8 41 45 56 44	registratura.siauliai@rplc.lt
Panevėžio filialas	Elektronikos g. 6, Panevėžys	8 45 58 26 73	registratura.panevezys@rplc.lt

Reabilitacinės ir paramos bendruomenės: Šių bendruomenių susitikimuose dalyvauja priklausomybių nuo psichoaktyviųjų medžiagų turintys asmenys, vyksta individualios konsultacijos, paskaitos, grupiniai užsiėmimai.

Kontaktinė informacija:

Labdaros ir paramos fondas "Nugalėtojų akademija"	Bučeliškės k. 6, Molėtų raj.	838352122 869808234	Linas Gasiliauskas	l.gasiliauskas@gmail.com
Kauno apskrities priklausomybės ligų centro vaikų ir jaunimo ilgalaikės psichologinės ir socialinės reabilitacijos skyrius	Giedraičių g. 8, Kaunas	837333251 837333254 837333255		info@kaplc.lt
Vilniaus priklausomybės ligų centro ankstyvosios diagnostikos ir reabilitacijos centras	Vilkpėdės 3, Vilnius	852137274		info@vplc.lt
LPF „Prieglobstis“	Dabikinėlės k., Akmenės r.	868216109	Mindaugas Palionis	fondas.prieglobstis@gmail.com
Priklausomybės ligų reabilitacijos bendruomenė LPF „Vilties švyturis“	Ažuolų g. 2, Kalnaberžės k., Kėdainių r.	834746117 869924963 868279362	Albertas Lučunas	lucunai@takas.lt
Priklausomybės ligų reabilitacijos bendruomenė „Pilnų namų bendruomenė“	Panaros k., Varėnos r.	831047810 869831356 869873004	Laimonas Mituzas	pnb@takas.lt
Priklausomybės ligų reabilitacijos bendruomenė VšĮ Sugrįžimas“	Liepų g. 29, Linksmakalnis, Kauno r.	860023079 869810497 837408899	Valdas Šiškus	valdas@sugrizimas.lt
Priklausomybės ligų reabilitacijos bendruomenė VšĮ „Meikštų dvaras“	Meikštų k., Ignalinos r.	838645631	Mindaugas Survilas	mindaugas.survilas@gmail.com
Priklausomybės ligų reabilitacijos bendruomenė VšĮ „TC – Laisva valia“	Šlienavos k., Kauno r.	867778590	Rasa Pakėnienė	laisva.valia@gmail.com
Priklausomybės ligų reabilitacijos bendruomenė LPF „Agapao“	Romučių k., Šiaulių r.	865275779	Vladimiras Karpovas	info@agapao.lt
Priklausomybės ligų reabilitacijos bendruomenė VšĮ „Apsisprendimas“	Lėno k., Ukmergės r.	860516218	Dalius Ruika	svetlana.zaivej@gmail.com
Priklausomybės ligų reabilitacijos bendruomenė VšĮ "Pusiaukelis"	Žaliosios 54, Terešiškių k., Šalčininkų raj.	860761639	Robert Vilbik	info@pusiaukelis.lt
Priklausomybės ligų reabilitacijos bendruomenė VšĮ "Gabrielius"	Vyžių k., Šilutės r.	867474220	Valdas Miliauskas	valdas@gabrielius.lt
Priklausomybės ligų reabilitacijos bendruomenė VšĮ "Eterna Vita"	Kušleikių k. Šiaulių r.	868735743	Romas Tuominis	rtuominis@gmail.com
LPF „Gyvenimo vartai“	Rokišių k., Kaišiadorių r.	860041787 868500024	Giedrius Žukas	gyvenimovartai@yahoo.com
Terapinė bendruomenė VšĮ Taikos kelias	Gurgždžių k., Šilutės r.	865521828 869330303	Andrej Ivanov	info@taikoskelias.org
Priklausomybės ligų reabilitacijos - integracijos bendruomenė "Aš Esu“	Šv. Stepono g. 37, Vilnius	869968409	Kęstutis Dvareckas	as.esu.bendruomene@gmail.com
Socialinės adaptacijos asociacija „12 žingsnių namai“	Jadagonių k., Kauno r.	861418784	Vidmantas Obelienius	vidmantaso@gmail.com